

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.

Inserati do 9 petih vrst 1 D, od 10—15 petih vrst 1 D 50 p, večji inserati po meri; 2 D; notice, poslane, izjave, reklame, prekladi petih vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej. Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritrileno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in sadostno frankovane.

Rekopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadna dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		V Ljubljani	po pošti		
12 mesecev	...	Din 120—	Din 144—	Din 216—	...
6	...	60—	72—	108—	...
3	...	30—	36—	54—	...
1	...	10—	12—	18—	...

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročilna doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročniški vedno po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Nemška nevarnost.

Vseučilišni profesor dr. Pitamic je v svojem članku »Naša severna meja« opozoril na opasnost, ki preti našemu življenju ob meji proti Avstriji. Vselej sem vesel, kadar se dotakne kdo te za nas tako važne stvari. Jaz sem že pred dvema letoma poudarjal v nekem članku, da nemška nevarnost za nas Slovence zaradi tega še davno ni odstranjena, ako se nam je posrečilo izvit iz duševnega objema tuje in sovražne nam države. Žal, da taki glasovi pri nas po navadi ne najdejo primernega odmeva! G. profesor vidi nevarnost za slovenstvo na Štajerskem zlasti v delitvi Slovenije v dve oblasti. Njegovi argumenti so gotovo vsega upoštevanja vredni. Toda od čim več strani si kako stvar ogledamo, tem bolj se imamo nadejati, da zadenemo pravo. Nikoli pa ne smemo pozabiti, da ima vsaka reč svoje dobre in slabe strani.

Ko se je pisalo svoj čas toliko za in proti delitvi Slovenije v dve oblasti, se nisem brigal mnogo za razloge, ki so jih navedli eni ali drugi v podpretevitve svoje naziranja. Stvar me v istini ni zanimala v toliki meri, da bi se bil natančneje bavil z njo. Mislim pa, da se bil eden prvih, ki je opozarjal na finančno stran tega vprašanja in poudarjal, da bosta dve oblasti vsekakor povzročali več stroškov, kot bi jih ena, če tudi še enkrat tako velika oblast, ne da bi se bil seveda hotel s tem že izreči za eno ali dve oblasti. Dotaknil sem se bil stvari le mimogrede, ko sem govoril o nekem drugem predmetu. Tudi zdaj nimam namena spuščati se v kako podrobno razmotrivanje vprašanja, ki je, ako upoštevamo javno mnenje, takorekoč že rešeno, in sicer v prilog edinstva.

Vsi vemo, da je bila Ljubljana nekdanja nemška in tudi, zakaj je bila nemška. Kdo je držal v Ljubljani nemštvo pokoncu? Uradništvo in častništvo! Iz tega dejstva se lahko nekaj učimo! Jaz mislim, da o kakih resničnih odstranitvi nemške nevarnosti na Štajerskem tako dolgo ne moremo govoriti, dokler se nam ne posreči, da se oni tuji živeli, ki je bil po ogromni večini nekdanji itak naš, asimilujemo oziroma da ga znova pridobimo zase. Kdor misli, da se doseže to lahko na ta način, da držimo nemštvo v Mariboru in njegovi okolici krepko na vajetih, se moti. Da se s silo ne opravi mnogo, smo vendar videli sami na sebi. Osvajanje se mora vršiti na lep, miren, neopazen način. Glejati treba, da spravimo med tuje elemente kar največ našega življa, zlasti pa inteligence, ki bi s svojim nastopom tudi nasprotnikom imponirala, ki bi znala stopiti z nemškimi družinami v stiko in jih s svo-

jim prikupljivim, koncilijantnim vedenjem navezala nase. Nes pametna je misel, da se pregreši kdo zoper svojo narodnost že s tem, ako občuje prijateljsko z ljudmi tuje narodnosti! Seveda, eno je potrebno pri tem: da nikdar nič ne pustiš od svojega narodnega prepričanja. In gledati moraš, da obvladaš ti druge, ne drugi tebe. Premnoge takozvane nemškutarske rodbine so se nam samo vsled tega izneverile, ker so znali Nemci vse drugače postopati z njimi kot mi!

V Maribor torej čim več take naše inteligence, ki je sposobna in voljna vršiti poleg svojega ožjega poklica še drugo nad vse važno nalogo — osvajanje in pridobivanje tujih elementov za našo stvar! Iz tega sledi, da bi morali v primeru, ako ostane Slovenija nedeljena, skrbeti za to, da pride navzlic temu v Maribor čim več našega najuglednejšega in najbolj izobraženega uradništva. Predlogi, ki jih je glede razdelitve Slovenije v oblasti dvorni svetnik Šuklje stavil in ki bi gornjemu namenu prav dobro služili, v praksi žal niso prav izvedljivi. Kako si dr. Pitamic predstavlja uradne dneve pokrajinskega šefa, si ne morem prav misliti, zdi se mi pa, da bi takl uradni dnevi ne imeli ne v enem ne v drugem pogledu mnogo zmisla. Pač pa bi se dal vsaj deloma doseči gori označeni namen na ta način, da bi se v Mariboru tudi tedaj, ako ostane Slovenija nedeljena, namestili gotovi skupni uradi; tako da bi bil tudi Maribor nekako uradniško središče, če tudi seveda v manjšem obsegu kot Ljubljana.

To se mi je videlo potrebno omeniti. Vzrok, da sem prijel za pero, pa je bil pred vsem ta, ker sem hotel opozoriti da nemška nevarnost, tudi ako bi ostali združeni v eni oblasti, za nas še vedno ne bi bila odpravljena. Svojo pozicijo ob severni meji moremo v narodnem pogledu trajno ojačiti in utrditi samo s smotrenim podrobnim delom! Kar sem rekel glede Maribora, velja za vso severno mejo, za vse kraje, kjer imamo mešano prebivalstvo. Ljudje, ki so se nam odtujili, morajo ostati zopet naši! Podrobnega dela pa se naučimo najbolje baš pri Nemcih. Nemci nam služijo lahko v tem kot še v marsičem za vzor! Uverjen sem, da imajo, seveda zdaj bolj prikrito, še vedno prav mnogo onih organizacij, ki so jih imeli v Avstriji in s pomočjo katerih so širili germanizacijo in morda ne samo na Štajerskem, ampak celo v sredini Slovenije. To podrobno delo Nemcev je potujevanje med nami bolj pospeševalo kot vse nemške vlade! Mi seveda nismo nič vedeli, kaj se godi čisto tiho med nami, ker nimamo nava-

de, da bi se temeljito bavili s kako stvarjo. Samo povpraševali smo se, kako to, da je skoro že vsa Šiška ponemčena in da se čuje v Ljubljani skoro več nemške kot slovenske govornice. Mi nismo prav nič opazili, da imajo Nemci nebroj društev, ki so vsako v svojem krogu delali na to, da oslabijo naš življenjski okrepje nemštvo. Na vse so mislili ti naši Nemci, na vse so se ozirali. Obračali so svoj pozornost tako rekoč že na dojenčke, na otročice v najnežnejši starosti, povsod, kjer so upali, da bi se dala pridobiti kaka dušica za velenemštvo, so bili takoj na mestu — njih delovanje je bilo raztezalo na vse javno življenje, dobro došel jim je bil vsak človek, star in mlad, nobenega stanu niso zametavali, kdorkoli se jim je videl potreben, so ga podpirali, samo če se jim je bilo nadejati, da ga pridobijo za svoje namene.

Ako se hočemo nasprotnika ubraniti, moramo poznati pred vsem njegove nakane in njegovo početje. Treba mu je gledati na prste. Dokler delujejo naši domači nasprotniki v okvirju obstoječih zakonov, jih pri delu ne smemo ovirati. Državljeni iste države so in iste pravice imajo kot mi. Tudi sicer sem zoper vsako nasilje. Kjer se zgodi kaj nezakonitega, ondi ima oblast poseči vmes. Profesorju Pitamicu šteljem v 19. pogledu na »Društvo narodov«. Naj bi si to določilo globoko v spomin vtisnil v spomin vsi, ki imajo prevpročo kril!

Dosti smo že zapravili s svojo nepremišljenostjo, gledimo, da s kakim neumestnim dejanjem ne napravimo še tega, kar imamo! In tega nikoli ne pozabimo: sila vedno odbija! Uverjen sem, da njeeden od tistih našincev, ki so ga fašisti prisilili, da je pil ricinovo olje, še ni vzljubil Italije! In nemška brutalnost nam je v narodnostnem oziru mnogo manj škodovala, kot nemška priliznost in prijaznost!

Treba je, da imamo v vseh onih krajih, ki v narodnem pogledu niso zaeslavljeni, ali ki so vsled tujih vplivov ogroženi, pametne, trezne naše ljudi. Tu bo mnogo hvaležnega dela za učitelja, za duhovnika, uradnika, ali kogar koli že. Treba se bo ozirati na krajevne razmere in potrebe. V enem kraju bo kazalo ustanoviti bralno, kjer druge pevsko ali kako drugo društvo. Prirediti bo treba primerne zabave in veselice ter storiti vse, da prebivalstvo družabno naveže nase. Podpirati bomo morali tudi gmetno naše ljudi, ker Nemci nedvomno še vedno trošijo denar v dosego svojih ciljev. Vsaki nemški akciji mora slediti od naše strani protiakcija, gledati pa moramo tudi, da s svojim iniciativnim nastopanjem, po možnosti že a priori onemogočimo vsak sovražni poskus, škodovati naši narodni stvari.

Naj bi se s tem delom čim preje pričelo, naj bi moje besede ne bile glas vpijočega v puščavi!

stva, ker izostajajo dnevne instrukcije in ker se vladna politika menja od dneva do dneva. Strankarski tisk pokaže svojo nekritično prakso zlasti, ko stopi v opozicijo. Imeli smo že priliko videti najdržavotvornejšo stranko v opoziciji in spoznati, kako nezanesljiv je tak tisk napram državi in narodu. Strankarskemu tisku, bodisi na vladi, bodisi v opoziciji, je stranka, partija, nujno najvišje dobro, medtem ko bi morala biti država in narod.

Stranke in partijski voditelji potrebujejo demagoški tisk in natolečevanje, toda država in narod in vlade kot krmariji obeh so navezane na objektivno kritiko, na trezno in hladno presojo svojega dela, na razsodne in strokovne pobude. Ni vsopredno delstvo, da se nahaja veliki tisk zapadnih držav izven strank in da je v najbližjem stiku z vladami samimi, ne glede na njihovo strankarsko sestavo. Ta tisk ima pred očmi samo državo in narod ter obča dobrobit in podpira z vsemi silami vlado, kot od naroda izvoljene najvišje upravni ke. Tu najdemo strokovno oceno, objektivnost in dobrohotnost. Kdaj boste n. pr. srečali v partizanskem glasilu samo poizkus objektivne presoje kakega vladnega zakonskega načrta. Za tak tisk so zakonski predlogi »njihove« vlade a priori popolni in brezhibni in vsaka javna kritika je a limine obojena zasmehu in obrekovanju. Enako je s presojo parlamentarnih in vladnih kriz. Tukaj vam je strankarski tisk negotov, cincajoč, povečini pa molčeč kot grobi, ker sam ne ve, kaj bo prišlo in kako se bo reševalo. On »šuti« v takih trenutkih, gleda samo na svojo stranko ter z »razumom« tehta zahteve nasprotnikov. Če so te prevelike, potem se koalicijska razbije. Da bi pa odločali kakoli daljši notranjepolitični oziri, pokrajinskemu pisarju ne gre v glavo. Čim pa je kriza rešena, je tudi velika strankarska linija razpostavljena zadiviljenemu občinstvu v krepkih izrazih, in tisti, ki so med krizo pisali bolj iz notranjepolitičnih in državnih ozirav, se proglašajo za nedoedne in neenotne.

Vprašanje zdravega razvoja jugoslovenskega naroda je eminentno novinarsko. Kajti vemo, da novinstvo dikтира politično razpoloženje naroda. To novinstvo se mora povrtni nazaj na kulturno višino neodvisnega mnenja javnih in duševnih dogodkov. Šele potem bo znalo upoštevati veliko zgodovinsko dobro poštene javne kritike, strokovne razprave zakonskih del v centrali, bo znalo urejevati parlamentarni in politični razvoj svojega naroda iz edinega ozira na državno blaginjo. Strankarski tisk dikтира navadn, egoistični interesi ter osebne strasti, povečini nainižje vrste. Moč in mera neodvisnega tiska v posameznem

Strankarski in neodvisni tisk.

Govorimo o strankarskem in neodvisnem tisku z načelnega stališča. Zaganjanje nekaterih domačih lističev v »S. N.« zaradi dozdnevne nedoslednosti in neenotnosti puščamo ob strani. Za strankarskim in neodvisnim tiskom namreč tiči veliko vprašanje jugoslovenskega novinarstva, ki mu pripisujemo pereč pomen za zdrav razvoj države in celega naroda.

Vsporedno s strankarsko diferenciacijo jugoslovenskega naroda se je namreč razvijal tudi njegov tisk. Bolj in bolj se loči po strankarskih vidikih, skoro vsa javna in važnejša glasila naše države so postala strankarska, partijska. Le v Beogradu izhaja nekaj velikih dnevnikov, ki so neodvisni in ki varujejo stališče samostojne kritike napram vsakokratnim vladam in strankam.

Strankarska diferencija vodilnega tiska Jugoslavije pa je prinesla v našo javnost povsem umljivo škodo. Predvsem je takemu tisku stranka nadvse. Strankarski vidiki, volitve in partijski uspehi narekujejo natolečevanje najnižje vrste. Neodvračljiva posledica je tudi demagogija, ki gre prav čisto tako da-

leč, da eno glasilo zagovarja monarhizem, centralizem in dr. in da drugo glasilo taiste stranke na drugem koncu države propoveduje avtonomizem in republikanstvo. Ti organi morajo biti volilni listi, sproti pa tudi osebni zagovorniki strankinih voditeljev in prav čisto tudi svojih denarnih zalagateljev. Kadar je stranka na vladi, takrat je njen tisk popolnoma nekritičen. Kdaj bi se vladno glasilo zdržnilo kritizirati vlado ali njene posamezne korake? To nekritično stališče pada v oči posebno pri boju proti nasprotnikom, ki so v opoziciji ali ki zagovarjajo neodvisne nazore. Tedaj zmanjkujejo argumenti, obrekovanja in smešnja, klasični znaki nerazsodnosti in politične nesposobnosti so na dnevnem redu. Večina strankarskih listov po provinci pa tudi razen topega zagovarjanja stranke kot take, ki se pojavlja v nebotičnih poveličevanjih »zgodovinske« zasluge in neomadeževane »poštenosti« svojih pristašev in »idealnega navdihljenja« glavnih besednikov, ne more zavzeti načelnega stališča napram dogodkom. In sicer predvsem radi tega, ker so predaleč od strankinega vod-

René Maran:

Batuala, zamorski roman.

Beograd bere že več mesecev v cirilici prosluli roman o črnem vojaku in levcu Batuali, ki puši v lenobi svoj živčak, pogosto izvršuje svoje zakonske dolžnosti, se masti z ocvrtimi gosenicami in prazni čaše debelačnega piva. Sedaj prične izhajati tudi v slovenskem prevodu. Ne pričakujte ozračja, kakor ga je ustvarjala gospa Beecher-Stowe v »Koči strica Toma«. Ne, Batualova bajta zaudarja po vseh duhovnih človeške zverine, ki jih ne skuša ublažiti nobena mila vonjava. Tu »čohne« po potu, znoj in krvi. V teh vročinskih straneh vas oglašuje primitivni tam-tam, vse živali ekvatorialnih goščav rukajo, mukajo, kvakajo. Črno in škrlatno žari hotiljiva idila razuzdane zakonske polovice Jasi-gendže, ki jo neprestano zalezuje zagoreli mladici Bisibengi. Črna in škrlatna je orgija, kjer se pleše, ljubi, žre, popiva, kjer se spolno godni obrezujejo, kjer gomazi naga in razbrzdana množica, pliana in histerična vpije in tuli v divjem hrušču in trušču ter se pari, pari v vročini in pohlepu.

Delo je pisano v neposrednem slogu, izrazitem jeziku, ki objema celoto in podrobno, tako predpotopno veličast

tropične nevihte kakor pohod mrtvaških termitov, bežičih iz svojega poplavljenega mravljišča. In v tej freski, hotoma trdi in grdi, ne izostane popolnoma čustvena plat. Poslednje vrste vas neodoljivo spominjajo čudovite Spahijeve smr-ti (Pierre Loti).

Pomerjeno in mestoma zadušljivo izvirnost tega zamorskega romana tvori težka atmosfera divjosti, požrečnosti in nečistovanja. Bolj umirjenega čitatelja bi morda bolj veselilo, spoznati dokumentirano, uravnovešeno črnsko slovo-stvo belih bratov Pharaud, n. pr. La Randonnée de Samba Diouf; ali zakaj se ne bi ozrli na vroči pas skoz okence, ki nam ga je odprl pristni zamorec René Maran?

Dne 14. dec. 1921. se je bila huda bitka v Goncourtovi Akademiji za literarno nagrado tistega leta. Pri prvih glasovanjih so dobili glasove Chardonne, Champly, Mac-Orlan, Marcello-Fabri, Foissac, Asselin, Rouquette 5, gdčna Harlor, Imann in Maran. Pri poslednjem štetju sta dobila Chardonne 5, Maran 5 glasov. Predsednik Geoffroy je odločil v prid črnemu rojaku, tako je Chardonnov Epitalam prišel ob znatno reklamo in ob znatno vsoto. Zakaj tako?

Menda se ne motim, ako sodim, da je padel na tehtnico tudi političen razlog. Spominimo se na takratno vrvenje

črnega sveta, na panafrikanske shode v Združenih državah, Angliji, Belgiji, Franciji. V Parizu samem, kjer so črnci zborovali v Beli ulici, je bilo v nasprotju z negrofobno, kukluksklsansko Ameriko, veliko zanimanje za toponose, kdrolase dolihocafele, ki jih je vodil odvjetnik Markus Garvey. Mož se je 1. 1917. nastanil v newyorškem predmestju Harlemu, ki je s svojimi 160.000 prebivalci največje črno mesto na svetu. Tu je pričel svojo propagando in zbral do danes 3 milijone pristašev, plačujočih letne prispevke za U. N. I. A., splošno društvo za zboljšanje črnske usode. Podietni Hamov oziroma Hanaanov potomec je skoval načrt, naj se vrne Afrika Afrikanem; v kratkem upa ustvariti paroplovno družbo, ki naj posreduje med Unijo in Antilji ter med črnsko ljudovlado Liberijsko, zameetkom bodoče velike afriške države. Že 1. avgusta 1912 se je v Novem Yorku osnovala črna zbornica s 3000 poslanci z obeh polut, se izdelale pravice črnega sveta kakor tudi ustava vesoline črnske republike s predsednikom Markom Garveyem. Ker se nima-jo ozemlje niti prestolnice, so si izbrali sveto mesto, Monrovijsko, glavno mesto neodvisne Liberije, in nova država se bo zvala Negro dom. Sveto mesto pa potrebuje vere in vrhovnega vladike. Torej naj se osnuje religija, kjer bo

Gabriel Johnson, bivši župan v Monrovijski, črni papež in imetnik naslova »pontentat družbe U. N. I. A.«. Million delavcev in kmetov se pošlje v vzorno državo Liberijsko, da pripravijo tla panafriški neodvisnosti.

Tega velikoponeznega vsečrnega programa niso odobrili francoski zamorci. Senegalski poslanec Diagne je v Burbonski palači (pariški zbornici) predložil drug osnutek vsečrnskih zahtev: zakonik mednarodne zaščite za črne deželjane. In sicer naj se te zahteve udele-stvujejo v okrilju države, kamor podaniki spadajo. Francoski črnci so se tem laže zavzeli za Diagnev načrt, ker se njihovim rojakom priznava daleko več državljskih pravic nego jih uživajo zamorci v Uniji. Diagne celo smatra, da je panafrikanizem strašilo, pod katerim bi črni papež Johnson hotel širiti protestantstvo po obeh Kongih.

Te politične razmere so po mojem mnenju soodločevale pri glasovanju Goncourtovcev. Sedaj pa si šo oglejmo nekoliko temnopoltega slavljence, ki je zagledal luč tega sveta 12. novembra 1887 na Martiniku. Njegovi predniki so bili pred več stoletji pripeljani z drugimi zamorci v Saint-Pierre. Oče mu je bil kolonialen uradnik, ki so ga njegovi predstojniki čislali in cenili. Vendar se

navzlic umstvenim in npravnstvenim sposobnostim — spričlo takratnih predso-delov — ni povzpel posebno visoko. Sin, danes sirota, je naredil gimnazijske študije v Bordeauxu, dva mlajša brata, ki je René skrbel za nju, sta bila vpisana na istem zavodu. Součeneec André Laf-fon, izborni pesnik, danes mrtve, ga je predstavil Leonu Bocquetu, ki je urejal »Vrh razglednika« (Beffroi) v Lillu. Tu so izhajali Maranovi prvenci, Pô-mes provinciaux. Prva večja zbirka stihov se zove La Maison du Bon-heur (1909). Glavna njih potera: odre-kanje, stoična modrost, skromnost.

René Maran se je spričlo svoje po-niznosti seznanil z maloštevilnimi pisa-telji, ki pa so ga vsi vzljubili: J. Boul-enger, V. E. Michelet, Paul Léautaud (Maurice Boissard), Foulon de Vaux, znani jugoslovenski prijatelj Philéas Le-besgue. Zlasti pa sta se zavzemala Henri de Régnier in Manoel Gahisto za Marana, ki je sedaj kolonialen admini-strator v Sudanu (Fort Archambault), tri karavanske dni od Čadskega jezera. Tam se uči med 9 evropskimi tovariši arabščine. Iz Pariza hodi pismo dva me-seca do njega.

Batualo je pisal šest let. Beli kolo-nizatorji so tukaj postavljeni v neugod-no luč. Pa kaj hočete? To je dokument

narodu pa kaže na njega idealno silo in na poštenost prepričanja. Neodvisni tisk bo v službi napredujoče politične kulture. Motril bo domače pojave pod vidiki in v luči demokratičnih, parlamentarnih in duševnih izkušenj zapadnega sveta.

Pismo iz Prage.

Zunanja politika. — Pot ministra Šramka v Rim. — Parlamentarno zasedanje. — Plečnik naslednik prof. Kotere. — Jadranska razstava. — Begovičeve igre. — Zadoščenje starosti dr. Scheinerja.

V zunanjih zadevah prevladuje trud, da bi se dospelo napram Poljski do nekakih znosnih odnosov. Sedaj se kaže, da to pripravljeno, toda nihče ne misli, da bi se tako sosedstvo kupilo s kakimi koncesijami, in docela ne s teritorialnimi. Ponovno se pojavlja v širokih ljudskih krogih odpor proti vsaki, tudi delni odstotitvi Javorine. Zato se pozorno zasledujejo jugoslovanske stvari. Tu je razširjeno prepričanje, da pride Pašić najprej do sporazuma z dr. Korošcem, o katerega vstopu v kabinet se ne dvomi, potem pa tudi z Radićem. Vso zunanjo politiko pa tišči francosko - nemška napetost. Pri nas delamo v zunanji politiki za edini cilj: razmnožiti pogoje za mir in nemoten razvoj vse srednje Evrope.

Notranjo politiko je nekoliko vznemirjala pot ministra Šramka v Rim. Vse poročila, ki so se širila o njegovem potu, je nastala polemika med listi, ki so blizu dr. Beneša, in onimi, ki stoje na Šramkovi strani. Povod za njo je dala domneva, da je šel minister Šramek v Rim na svojo pest in povsem neodvisno od postopanja našega zunanje urada v cerkvenih zadevah. Nesporazumljenje pa se je kmalu pojasnilo in previsoko streljanje na obeh straneh je prenehalo. Min. Šramek je preveč previden politik, da bi križal Benešovo pot, in dr. Beneš pozna zadostno Šramka kakor drugo stranko, tako da je ne bo odbijal od koalicijske politike. V resnici je vsa stvar taka-le: min. Šramek ni razpravljal ne s papežem in ne s kardinalom Gasparrijem, ker ni imel od nikogar mandata za to. Bil je v Rimu samo v informacijske svrhe o dispozicijah papeške kurije napram aktualnim vprašanjem cerkvenopolitičnim. Dr. Beneš sam ga je poslal v Rim, da bi on sam spoznal, kakše težkoče ima dr. Beneš z Vatikanom, hoče urediti razmerje države do cerkve s pogodbo, za katero delata nuncij Micčari in nadškof Kordač. Gre za natančno določitev praznikov, za cerkveno premoženje, za soropabo katoliških cerkva in pokopališč s strani drugih konfesi. Ureditev praznikov je nujna, ker je nastala popolna anarhija zaradi cerkvenih in državnih praznikov in z njimi združenega počitka v uradih. Da ni bil min. Šramek poslan službeno v Rim, dokazuje dejstvo, da v ministrskem svetu o svojem poslanstvu sploh ni referiral. Novinarjem je izjavil, da ima on pravico in tudi dolžnost, izvesti misljenje papeške stolice o določenih problemih enako kakor katerikoli drugi politik ali publicist.

Parlamentarno zasedanje bi radi končali v tretjem tednu t. m. Rešile bi se samo prav nujne predloge, vsi sporni in obsežni načrti pa bi se odložili do jesenskega zasedanja. To so zlasti tiskovni zakon, davek na imetje, davek na prirastek imetja, carina na žito in socialno zavarovanje. Vzrok, iz katerih se išče zaključka sedanjemu zasedanju, so trije: trajna bolezen min. predsednika Švehle, poleg njega sta bolna tudi min. Bechyně in min. dr. Franke, nadalje nesoglasje koalicijskih strank glede navedenih zakonov in končno priprave za občinske volitve.

Na stolicu arhitekture na praški akademiji upodobljajočih umetnosti, ki je izpraznjena vsled smrti prof. Kotere, ima biti poklican arhitekt Josip Plečnik. Dlaki arhitekture šole so podali profesorjem zboru, ki je že svoj čas z izvolitvijo prof. Plečnika pokazal, kako ga cenijo in upoštevajo, izjavo zaupanja in so izrekli, da se uklanjajo volji profesorjskega zbora. Rektor Štursa je dijaški

mišljenju domorodcev in ima kot tak svojo vrednost. Sicer pa zeva širok prepad med obtožbami »Uvoda« in med delom samim, ki se nehoče obrača zoper nenavne zamorce. Mnogi ugledni Francozi so torej vzeli vse očitke blagohotno na znanje, na pr. Marsolleau, Régismanset itd., dočim so mu drugi zamerili čvrdni izpad.

Po telesu je Maran srednje postave, švrt in čil, goljotil športa. Po duhovnosti — pravi M. Cahisto — najzajetnejši, najprijetnejši izraz črne duše; tajni dar poezij in krepka francoska vzgoja sta ga privedla do presenetljive izvrčnosti in občutljivosti. Ker je bilo v njegovi materi nekaj evropske krvi, je postal sin bolj nego drugi zamorci dovteten za nalo kulturo in za avtoanalizo. Nasprotno gnanemu pregovoru o črnih je Maran filno delaven. Odkar nisem več čital o njem, je gotovo že dovršil svoj roman Le Petit Roi de Chimérie in morda še kaj drugega. Nekoč je pisal o sebi: »Slednjič uvidevajo, da sem nadarjen. Iaz sem dobričina. Ljubši mi je mir nego hrup in prepir.«

M. N. P.

delegaciji zagotovil, da bo prof. Plečnik postavljen na prvo mesto, da se po volitvi izvrši iz pietetate do pokojnega prof. Kotere šele koncem šolskega leta.

Razstavo slik z jadranskega brega, posebno iz okolice Dubrovnika in Splita, je priredil te dni akademski slikar J. R. Klement v poslupju nekdanje siroitišnice »Johaneum«, katero je kupil pred kratkim praški Sokol. Razstava je podjetje Sokola v Nusli, katerega član je Klement, in obsega 200 del, po večini so drobnejši akvareli, ki dobro predstavljajo razpoloženje in življenje na morakem obrežju.

Švandovali gledališče na Smihovu je uvedlo na češki oder prvi tri veseloigre Milana Begoviča, in sicer »Cvijeta cesta«, »Čičak« in »Biskupova sinovica«, katere je izborni prevedel Karel Hádek. Občinstvo jih je sprejelo zelo vladno, kritika pa se drži rezerviranejši; še največ literarne vrednosti vidi v igri »Čičak«, drugima dvema očita preveč zapadno orijentacijo.

Odbor čl. Sokolske obce, v katerem sede izvoljeni zastopniki vseh 53 sokolskih žup, je imel 5. t. m. sejo, da pregleda delovanje preteklega dveletnega dobe in izvrši volitve predsedništva. Vse napadov zadnjega časa na predsednika čl. o. s. dr. Scheinerja zaradi njegovega bivšega članstva v upravnem svetu banke Bohemije, je on takoj začetkom seje izjavil, da smatra za svojo dolžnost pred njimi, ki so mu celo živ-

ljenje izkazovali toliko zaupanja in katerim koraka na čelu že desetletja, odbiti one naskoke in izreči, da si ni svet nikake nepravilnosti v uradu, kjer je nekoč posloval. Banko Bohemio je zapustil pred letom, popolnoma prepričan, da je aktivna in zaupajoč njenemu propevanju, ko je poprej napel vse sile za njeno sanacijo in so jo za njo izbrani organi našli v aktivnem stanju. Rezultate njihovega opazovanja je brez prikrivanja sporočil vsemu upravnemu svetu banke. Že 9 let ni bil več predsednik banke, kot član upravnega sveta pa se je briga vedno vestno za njene zadeve in nihče ga ne more zalotiti pri nikakem koraku, ki bi mogel ogroziti njegovo častno ime. Po odhodu brata staroste iz seje je br. Štepanek obrazložil, kako je izvedla podrobno preiskavo posebna komisija, ki je ugotovila popolno resnico izjave br. Staroste. V boju proti br. starosti, zlasti v novinah, tiči prizadevanje, da se Sokolstvo ogri in razdere, kar so potrdili tudi drugi govorniki. Koncem seje so se izvršile volitve, pri katerih je bil soglasno zopet izvoljen za starostu br. dr. Scheiner. Izvolitev je bila sprejeta z navdušenim ploskanjem. Dr. Scheiner se je ginja zahvalil, da so mu bratje v sedanjih mučnih dneh pripravili najkrajši dar, katerega se odkrito veseli in hoče z vsemi silami še nadalje služiti Sokolstvu.

J. K. S.

Telefonska in brzojavna poročila

Naš kralj oficijelno obišče predsednika francoske republike.

— Beograd, 12. maja. (Izv.) Današnja »Pravda« priobčuje na podlagi informacij z dvora, da se pripravlja svečan sprejem našemu kralju, ko obišče oficijelno predsednika francoske repu-

blike Milleranda. Potovanje kralja Aleksandra bo imelo oficijelni značaj. Na potu v Pariz spremlja kralja zunanji minister dr. Niščić.

Francija in mala antanta.

— Beograd, 12. maja. (Izv.) Današnja »Pravda« poroča iz Bukarešte, da odpotuje francoski general Lerond, ki je obiskal kot poseben odposlanec Varšavo in Bukarešto, dne 14. t. m. v Beograd. Generala sprejme v posebnih avdijenci Nj. Vel. kralj Aleksander I.

Sprejmeta ga tudi Pašić in vojni minister. General Lerond ostane v Jugoslaviji 12 dni ter obišče Sarajevo, Zagreb in Ljubljano. Temu obisku pripisujejo veliko važnost, ker gre za vpostavitve prijateljskih odnosov med Francijo in državami male antante.

Atentat na rusko delegacijo.

— Berlin, 11. maja. (Izv.) Tukajšnje rusko poslanstvo je zaprosilo, da truplo umorjenega ruskega odposlanca Vorovskega prepeljejo v Berlin, od koder potem v Moskvo. Tukajšnji diplomatični krogi govore, da bo ruska sovjetska vlada vložila oster protest pri švicarski vladi in pri sekretariatu orientske mirovne konference.

— Lausanne, 11. maja. (Izv.) Za rusko delegacijo niso iz Moskve dospela nikak navodila, kaj ima nadalje ukreniti. Oba težko ranjena delegata Ahrens in Dibilkovski ležita še danes v svoji sobi pod skrbnim negovanjem zdravnikov. Dibilkovski je bil pozneje prepeljan na kliniko, da mu izvleče obe krogli, ki sta ga zadeli v trebušno stran. Njegov položaj je zelo kritičen, dočim je stanje prvega nekoliko boljše.

— Lausanne, 11. maja. (Izv.) Švicarski zvezni svet je naslovil na rusko delegacijo izraze sožalja.

— Lausanne, 11. maja. (Izv.) Truplo umorjenega Vorovskega so danes začasno položili na oder v malo kapelico pokopališča v Ženevi. Razum članov delegacije, ruskih delegatov in delavcev se pogreba ni udeležilo mnogo ljudi. Vorovskega žena prispe tekom jutrišnjega dneva iz Rima v Lausanne.

— Lausanne, 11. maja. (Izv.) Tekom zaslišanja je aretirani atentator priznal, da je pravno njegovo ime Conrad y. Podrobnosti ni hotel povedati namignil je le toliko, da je bil dobrovoljec v carski vojski.

— Lausanne, 11. maja. (Wolff.) Danes zaslišani Conrad y je med drugim izjavil, da se je maščeval za svojo, v Rusiji umorjeno družino. O pripadnosti kakor organizaciji ni hotel dati pojasnil. To tako je gotovo, da sledovi vodijo v Ženevo, kjer je pred kratkim dvignil denarno pismo.

— Berlin, 11. maja. (Izv.) Zastopniku francoske pisane »La commune« Rannek je kljub temu, da je njegova izjava za Anglijo izizvalna, izrazil željo za ob-

novo razgovorov med obema vladama. V svoji izjavi pa je Radek direktno dolžil in pripisoval krivdo na umoru Vorovskega oficijelni politiki Anglije.

— Lausanne, 11. maja. (Izv.) Policijska oblast objavila komunikce, v katerem ugotavlja, da je policijski uradnik, ki je imel organizirati varnostno stražo za lausanski mirovno konferenco, vprašal ruskega, čeprav ne oficijelno se udeležujočega delegata Vorovskega, ako je njemu potrebna kaka straža v varstvo življenja. Vorovski je to odklonil z motivacijo, da se čuti v Švici dobro varnega. Policiji pa ves čas njegovega bivanja ni prišla od ruske delegacije kaka pritožba ali obvestilo, da se Rusi nahajajo v življenjski nevarnosti.

— Berlin, 11. maja. (Izv.) Rusko poslanstvo je v znak žalja izobesilo zastavo na pol droga. V ruskih diplomatičnih krogih izjavljajo, da je atentat v Lausanni posledica angleške politike. Med Anglijo in Rusijo je nastopila ostra napetost.

— Bern, 11. maja. (ŠBA.) Na prošnjo načelnika političnega departementa je sklical zvezni prezident danes jutraj izredno sejo zveznega sveta, da opredeli stališče švicarske vlade napram položaju, ki je nastal po usmrtilvi Vorovskega. Po končani seji je bil izdan nastopni komunikce:

Zvezni svet je z ogorčenjem sprejel vest, da je bil včeraj zvečer izvršen v Lausanni atentat na Vorovskega, Ahrensa in Dibilkovskega.

Svet ugotavlja, da gre pri tem za zasebno maščevanje, ki ga je treba tem bolj obzatovali, ker se je izvršilo tam, kjer je zbrana mednarodna konferenca.

Ta čin svet obsoja javno kot kršitev morale in zakonov, ki ščitijo demokracijo pravni red. Svet je sklenil poslati v Lausanne visokega uradnika političnega departementa, da izrazi žrtvam atentata in njihovim sorodnikom sožalje švicarske vlade.

Čija prejeti angleški odgovor šele v soboto, ker mora poteti med obvestilom francoske vlade in izročitvijo note Nemčiji 24 ur.

ANGLEŠKA ODPRAVI PLESTVO.

— Pariz, 11. maja. »Intransigent« poroča iz Londona, da je bivši Asquithov tajnik in sedanjí voditelj delavske stranke Arthur Ponsonby, ki je sam po krvi plemič, predlagal v spodnji zbornici zakonski načrt, v katerem zahteva, naj se odstrani na Angleškem naslov perra in sploh vsako dedno plemstvo. Ko je govornik po utemeljitvi predlog vprašal zbornico, kaj misli o tem zakonu, so pristali delavske stranke takoj izjavili, da naj se sprejme. Konservativni poslanci pa so se obojevali tako, da je govornik med protestnimi klici desnih strank izjavil, da je predlog v drugem črtanju sprejet brez ugovora.

Sestanek narodne skupščine.

— Beograd, 12. maja. (Izv.) Začasní predsednik narodne skupščine dr. Peleš je včeraj del časa konferiral z ministrskim predsednikom Pašićem. Ker je v smislu ustave in poslovnika delo verifikacijskega odbora končano, je treba sklicati plenarno sejo, ki ima voliti definitivno skupščinsko predsedništvo in potem pričeti z rednim parlamentarnim delom. Z ozirom na bližajoči se turški praznik »hajram« in katoliške blinosti, razmotirajo v parlamentu možnost, da se narodna skupščina za praznike ne sestane in da se seje prelože po končanih praznikih. Za danes dopoldne je skupščinsko predsedstvo sklicalo konferenco vseh klubovnih načelnikov, ki imajo definitivno določiti dneve plenarnih sej.

IZ VERIFIKACIJSKEGA ODBORA.

— Beograd, 12. maja. (Izv.) Tekom včerajšnjega dneva je verifikacijski odbor izdelal poročilo plenumu narodne skupščine. Poročilo je bilo odobreno in sprejeto z glasovi radikalno-klerikalnomuslimanske večine. Poročilo bo tekom današnjega dneva tiskano, se bo takoj predložilo narodni skupščini in kakor je pričakovati, se narodna skupščina sestane v ponedeljek dopoldne, da razpravlja o poročilu odborov. V demokratskih krogih vlada še vedno veliko ogorčenje radi uničenja treh mandatov. Demokrati so sklenili, da predlože skupščini obširno 20 strani obsegaajočo poročilo manjšine. V tem poročilu bodo pojasnjeni in razloženi vsi tehnični momenti. Demokrate bodo zavzeli stališče napram Radićevim mandatov, katerih razprava je bila odgojena. Dalje ugotavlja poročilo, da je bila razprava o dr. Ribarjevem mandatu izvršena na brzo roko, in bi se morale volitve v virovitiški županiji rari nepravilnosti razveljaviti. Poročilo dalje konstatira, da radikali niso razveljavili nekaterih svojih mandatov, čeprva njih kandidati niso dobili v dotičnih volilnih okrožjih določenega količnika. Sestava poročila je bila poverjena članom verifikacijskega odbora in Pera Marković je določeno, da to poročilo v plenumu prečita. Enako poročilo manjšine so sklenili vložiti tudi zemljoradniki. Demokrate so odločeni v narodni skupščini voditi najlutejšo borbo proti radikalom in parlamentarni krogi so prepričani, da bo težko najti med demokrati in radikali kake premostitve. Na drugi strani pa z veliko napetostjo pričakujejo prihoda dr. Korošca iz Zagreba v Beograd, kjer je več dni konferiral z Radićem, ki ima staviti konkretne predloge.

Iz seje ministrskega sveta.

— Beograd, 12. maja. (Izv.) Na včerajšnji, od 17. do 20. trajajoči seji je ministrski svet vzel na znanje poročilo zunanje ministra o podpisu solunske konvencije. To konvencijo je v imenu grške vlade podpisal grški zunanji minister Aleksandris, v imenu naše vlade pa dr. Niščić. Vlada je konvencijo ratificirala. Praktična izvedba konvencije se ima izvršiti po končanih formalnostih, ko bodo še strokovnjaki proučili vprašanje tranzita in železniških transportov med postajama Gevgjelija in Solun.

Ministrski svet je nadalje razpravoval razpravo o nadaljnjem parlamentarnem delovnem programu. Poleg zakona o sodnikih je minister pravde predložil tudi načrt zakona o invalidih.

Minister financ je poročal o pripravljalnih delih za sestavo budžeta za leto 1923/24. Finančno ministrstvo pa tudi razmotriva vse eventualnosti, kako se ima izvesti načrt zakona o izenačenju davkov.

Minister notranjih del je poročal o celokupni politični situaciji države, osobito o položaju v južnih krajih.

Politični položaj na Bolgarskem

VLADA PROTI MAKEDONSKIM CETNIKOM.

— Beograd, 12. maja. (Izv.) Stambolijskega vlada je po poročilih iz Sofije objavila besedilo niške konvencije. Obenem je zadnje dneve objavila stroge politične določbe proti agitaciji in propagandi raznih federalistov, avtonomistov in proti delovanju makedonskih četniških organizacij. Razmerje med Stambolijskim in Makedonci postaja zelo napeto. Voditelji makedonskih četnikov so bili po večini aretirani, Stambolijski je odredil razpust vseh organizacij in ustavitve vseh avtonomističnih listov od »Epohe« do najmanjšega tednika. Po dosedanjih poročilih je bilo že aretiranih okoli 500 makedonskih četnikov. Zabranjena je vsaka propaganda potom tiska. Makedonske organizacije morajo izročiti svoje premoženje in petih dneh vladi.

ITALIJANSKI KOMUNISTI PRED SODIŠČEM.

— Rim, 11. maja. K. B.) »Corriere d'Italia« poroča iz Parme, da je komunistični poslanec Piselli in 36 aretiranih njegovih zaupnikov izročenih sodišču. Obtoženi so, da so organizirali oborožene tolpe in snovali zaroto proti državi.

Ljubljanski občinski svet.

Zvišanje plač. — Letna potrebišina se poviša za 5,576.284 Din. Kritje potom dohodkov iz mestnih podjetij in potom povziranja na razni občinske davštine. — Burna seja. — Klerikalci in komunisti proti Jugoslovanski Matici. — Opekarna »Emona«.

Ljubljana, 11. maja.

Za današnje, štiri ure trajajočo sejo je vladalo velika zanimanje, kajti občinski svet je imel razpravljati o regulaciji plač, oziroma mezd magistratnim uradnikom, uslužbencem in delavcem. Seja pa je bila mestoma tekom debate zelo voharna in burna, na klopch delavnega ljudstva so se pojavljali ogorčeni protivniki proti opazkam obč. svet. Josipa Turka in proti izvajanjem obč. svet. Ivana Tavčarja, proti kateremu so posebno nastopali komunisti in socialisti. Koncem seje je bil zelo značilen incident, ki drastično kaže komunistično-klerikalni blok pestri luči. Klerikalci in komunisti so bili proti predlogu, da se dovoli oprostitve vseličnega davka za vedno »Jugoslovanski Matici«. Tretja plenarna seja občinskega sveta je potekla takole:

Ob 18. je sejo otvoril župan dr. L. Perić, kratko menjajoč nekatere tekoče zadeve. Odobreno je bilo poročilo mestnega posredovalnega urada, ki je posredoval v 434 sporih ter se volijo novi zaupniki v ta urad. Ferant za JZ in Val. Bahrer ter Salamon za SLS, komunisti jih pozneje nominirajo. Sprejel se je regulativ za mestnega vrtnarja. Pri tej priliki je obč. svet. Josip Turk (dem.) nastopil proti bagateliziranju demokratske stranke. Zavrnili so se nekateri prizivi gostilničarjev radi pobiranja nočnega davka. Obč. svet. Kavčič (dem.) je pripomnil, da gostilničarji ne morejo biti sluge magistrata in da je v velikih gostilnah pri močnem navalu izključeno vsako točno pobiranje. Obč. svet je podelil pristojbin prosto meščanstvo dolgoletnim članom Prostovoljnega gasilnega društva Ivanu Tomažiču in Antonu Perteklu. Potrjena je bila izvolitev mag. nadsvetnika Jančiča in inž. Štembora za zaupnika v zemljiško-knjižnih zadevah P. Kozina in Predilnica.

UREDITEV PLAC IN MEZD.

Občinski svet je nato prešel k razpravi o ureditvi plač, oziroma mezd uradnikom, uslužbencem in magistratnim delavcem. Poročilo med drugim veli:

Prejemki uslužbencev in upokoencev: I. Mesečna osebna draginska doklada v višini do 500 Din se priznava: a) vsem uslužbencem, uvrščenim v činovne razrede, oziroma v plačilne kategorije in plačilne stopnje; b) vsem pogodbeno nastavljenim uslužbencem; c) vsem upokoencev; d) vdomam mestnih uslužbencev.

II. Pravico do dnevnice rodbinske doklade v znesku 10 Din na osebo imajo vsi pod I. a) do d) imenovani ter sirote (za te kakor pri delavcih pod II. a) do c). Mestnim uslužbencem ne gre rodbinska doklada za čeno ali otroke (zakonske ali nezakonske), še ima kdo izmed prizadetih rodbinskih članov kak drug dohodek, ki presega mesečno 300 Din. Če dobi mož ali žena za otroke že kje rodbinsko doklado, toda v manjši izmeri kakor pri občini, potem se izplača diferena.

III. Avrovizacija se odpravi.

IV. Osebam, ki so prejemale doslej malo loščino iz mestne blagajne, se ta spremeni v preskrbino, kateri se doda mesečno še 300 Din.

V. Sirote dobe mesečno doklado 100 dinarjev.

VI. Upokojenec prejema službeni dobi odgovarjajočo odstotno plačo in osebne draginske doklade aktivnega osebja. Uklino se 50 odstotni odtegljaj za pokojninski sklad, vsled česar se jim naknadno izplačajo vsi odtegljaji od 1. januarja 1923 dalje. Iz mestne službe se imajo s 1. junijem 1923 izločiti vsi upokojenici, ki onravljajo katerokoli službo pri mestni občini.

VII. Vsem uslužbencem, uvrščenim v plačilne razrede, oziroma v činovne razrede in plačilne stopnje se priznava v pokojnino vstevna stanarina letnih 1000 Din. Onim uslužbencem, ki že prejemale stanarino, to da manj kot 100 Din se popolni na to višino, tisti, ki pa imajo višjo, jo pa obdrže. Uslužbeni, ki imajo službeno stanovanje, ne dobe stanarine.

VIII. Vse dosedanje posebne osebne doklade za vodilne uradnike se ukinejo s 30. aprilom 1923. Na njihovo mesto stopijo posebne funkcijske doklade, vezane s funkcijo v letni izmeri 1500 Din do 4000 Din. Razdelitev teh funkcijskih doklad med one uradnike, ki opravljajo važne funkcije, predlaga personalno-pravni osek. — Pri tehničnem osebju se uvedejo posebne službene doklade za ono osebje, ki opravlja važna in odgovorna tehnična dela. Izmero in razdelitev teh doklad predlagajo prizadeti osek, oziroma odbori finančnemu osek.

IX. Oficijantje dobe po petletni službi beno dobi osebno doklado mesečnih 75 Din.

X. Nadure, nočno delo, nočni štiti, delo ob nedeljah nižjetehničnega osebja: a) nadure (preko osem ur) se imajo plačati s 500 odstotnim poviškom normalnega zaslužka (plača in osebna draginska doklada); b) nočni štiti se imajo v obratih in delavnicah, ki so v obratu brez prestopka, nagraditi s 350 odstotnim poviškom normalnega zaslužka; c) izturno nočno delo (t. j. od 7. zvečer do 6. jutraj) ter delo ob nedeljah se ima nagraditi s 100 odstotnim poviškom normalnega zaslužka.

XI. Mesečne draginske doklade (5000 dinarjev), povšane rodbinske doklade (10 dinarjev) ter zvišani prejemki upokoencev, vdov, sirot in preskrbovancev se izplačajo za nazaj od 1. marca 1923, ostale funkcijske in službene doklade, stanarina in petletnice pa od 1. maja 1923 dalje.

Mestna blagajna ima izplačati difference dne 1. junija.

Prejemki delavcev:

I. Delavci se dele: 1. Po službeni dobi: a) v stalne, ki so zaposleni v službi mestne občine vsaj eno leto; b) v nestalne, ki se sprejemajo v službu narazčajočega dela in se potem zopet odpuste.

2. Po plačilu: I. kategorija: (vsi nekvalificirani delavci in delavke) 4 Din minimalne urne mezde, t. j. 32 Din na 8 ur. II. kategorija: (vsi pol kvalificirani pomožni delavci, dodeljeni rokodelcem, pazniki, predčevalci) 6 Din minimalne urne mezde, t. j. 48 Din na osem ur.

III. kategorija: (vsi rokodelci z »nadm. izpričevalom, kurjači in nadkurjači) 8 Din, t. j. 64 Din na osem ur.

3. Kričaji, hlapi in vozniki dobe tedensko plačo 288 Din.

II. Vse delavce in delavke ima pravico do dnevnice rodbinske doklade ne ostrije se na storjeni štih po 5 Din: a) za otroke do 16 let, b) otrok sam se služi; c) za obit-

je višje šole, do končnega študija, ali samo do 24 let; b) za nezakonske otroke v istem obsegu; c) za starše, če žive z njimi v skupnem gospodinjstvu in dokažejo, da ti nimajo nikakih dohodkov. Mestnim delavcem ne gre rodbinska doklada za ženo ali otroke (zakonske ali nezakonske), če ima kdo izmed njih kak drug dohodek, ki presegajo mesečno 150 Din.

III. Aprovizacija se odpravi.
IV. Nadure, nočno delo, nočni štiti, delo ob nedeljah: a) nadure (preko osem ur) se imajo plačati s 50 odstotnim povlaščenjem normalne mezd; b) izvenurno nočno delo (t. j. od 7. ure zvečer do 6. ure zjutraj) ter delo ob nedeljah se ima nagraditi s 100 odstotnim povlaščenjem normalne mezd.

V. Če bi se imelo delo ustaviti iz vzrokov, ki ne zadevajo delavca, kakor vremenske nepravilnosti, pomanjkanje materiala, ali oblasti predpisani prazniki, ima delavec pravico do plače izgubljenih ur, vendar ima delavec biti obični v vsakem slučaju na razpolago.

VI. Uvesti je plačilne kuverte, ki se imajo urediti tako, da bo vsakemu delavcu razvidno, koliko je zaslužil, odtegljaji in končna vsota, ki se mu izplača.

VII. Delovni čas je osem ur na dan, oziroma 48 ur na teden. Izvzeti so hlapci, kočijaži in vozniki. Mladostni delavci in delavke se v nobenem slučaju ne smejo uporabljati za težurno in nočno delo.

VIII. V smislu zakona za zaščito delavcev se imajo po vseh obratih in delavnih izobestiti imeniki zaposlenih delavcev in delavk z označbo starosti in njih mezd.

IX. Priznajo se zaupniki, izvoljeni na podlagi zakona za zaščito delavcev, z vsemi tamkaj navedenimi pravicami in dolžnostmi. Istotako se priznava organizacija občinskih delavcev.

X. Delavce, ki niso več sposobni za delo in spadajo po njih starosti v starostno oskrbo, je izločiti in prevzeti v starostno oskrbo.

XI. Diferenca med dosedanjim in novo mezdno in rodbinske doklade, se naj izplača vsem delavcem za nazaj od 1. aprila 1923 v kolikor so še v mestni službi. Onim delavcem pa, ki so v službi že najmanj dve leti, na naj dohodo in rodbinske doklade za nazaj od 1. marca 1923. Diference se naj izplačajo 1. junija.

XII. Uvrstitve delavcev v posamezne kategorije se naj izvrši sporazumno med posameznimi podjetji s socialno političnim in personalno pravnim odsekom ter upravnim odborom mestne elektrarne, plinarne in vodovoda.

XIII. Vsaka bodoča regulacija mezd ima v bodoče iti preko finančnega odseka.

Po navedenih predlogih znaša višina potrebščina: a) pri delavcih letno 2.387.664 Din, b) pri uslužbenih z mesečno plačo letno Din 3.188.620, skupaj 5.576.284 Din; od tega odnosa: a) na mestna podjetja pri delavcih 1.394.676 Din, b) pri uslužbenih 676.736 dinarjev, t. j. 2.071.412 Din, ostane 3.504.872 dinarjev.

ZIVAHNA DEBATA.

Obč. svet. dr. Vladimir Ravnihar (NNS) je grajal način poročanja poročevalca finančnega odseka. Poročilo je bilo pristansko. Tudi naša stranka je bila za uvedbo plač in je za uradništvo pri vladni intervenciji (klerikalci ugovarjali) glede izplačila 13. mesečne plače. Glede načrta uvedbe plače mora konstatirati, da se je to uvedba izvedla čisto mehanično, ni nobene razlike med ročnim in duševnim delom. Z istim vatrom se hoče meriti ročno in duševno delo. Ker nečemo zavlačevati te zadeve, bomo glasovali za predlog, glede kričja pa prepustimo večini, da prevzame odgovornost nase.

Obč. svet. Ivan Tavčar (nar. soc.) je kratko govoril o reorganizaciji magistratnih uradov. Kritiziral je sistem, ki ga je sedaj uvedla večina pri nastavljanju uslužbenstva. (Tekom njegovih nadaljnjih izjav, o načinu razpisa služb je prišlo do burjih in strastnih kontroverz. Socialni demokrati, komunisti in klerikalci so dvignili urbanešen hrušč.) Pri besedah: »Konstatiram, da se večina ne drži načel štedljivosti« so ugovori in medikali postali še silnejši in župan med hrupom odzvel besedo.

Dalje so govorili Nace Mihevc (soc. dem.), Josip Pirc (kler.), Tokan (soc. dem.), dr. Breclj (kler.), Fran Zajc (kler.) in Ivan Tavčar, kateremu pa je župan med hrupom odzvel besedo.

Občinski svet je nato z nekaterimi dodatki sprejel predloge finančnega odseka.

VPRAŠANJE KRITJE.

Višja potrebščina znaša letno za vse uradniške in delavske kategorije 5.576.284 dinarjev. Ta znesek skuša mestna občina kriti iz dohodkov mestnih podjetij in pa s povzemanjem nekaterih občinskih davčnin. Tako se imajo povzati trošarina na vino, rum in alkohol, davki na vozila, davki na nočni obisk kavarn. Občinski svet je po kratki debati sprejel predloge finančnega odseka in so se zvišale: trošarina na alkoholne pijače: za vino v sodih na 1.50 Din, za vino v steklenicah na 5 Din, za peneča vina na 40 Din, za rum na 5 Din in za alkohol na 5 Din. To povzame stoji takoj (12. maja t. l. v veljavo, potrebno pa je še odobrenje merodajne finančne oblasti).

Povišal se je tudi davek na vozila pri avtomobilih za 200 % in pri tovornih avtomobilih za 100 %. Za enoprežno kočijo na 125 Din letno, za dvoprežno kočijo na 200 Din letno. Ta davek velja samo za luksuzna vozila. Izvzete so kočije izvoščikov in obrtnikov. Davek za nočni obisk gostilen in kavaren se je zvišal na 1 Din proti protestu g. Frana Kavčiča.

NOVI KREDITI.

Občinski svet je dalje dovolil 40 milijonov dinarjev za tlakovanje ulic, 2 milijona dinarjev za novo stanovanjsko hišo in 20 tisoč dinarjev za popravilo dimnikov in vojarske Vojvode Mišiča. Za reze adaptacije v sedanjem Mestnem domu, ki se je na predlog večine izpremenil v »Gasilski dom«, se je dovolilo 250.000 dinarjev.

Občinski svet je dalje sklenil, da se kulturna društva: Glasbena Matica, Filharmonična družba, Narodno gledališče in Zveza za godbenik in vsakokratno prošnja oporo veseličnega davka v slučaju priveditve koncertov. Narodno gledališče za vedno.

Obč. svet. dr. Vladimir Ravnihar je postavil predlog, da se Jugoslovanska Matica, katere kulturni pomen je vsakomur poznan, za vedno oprosti veseličnega davka.

Obč. svet. dr. Lemež je v imenu komunistov pripomnil, da njegova skupna glasuje proti predlogu, ker je za mednarodno solidarnost.

Pri glasovanju je predlog dr. Ravniharja propadel, ko so nastopili komunisti in klerikalci popolnoma oporavnali.

Glasbeni Matici se je dovolil znesek 5000 dinarjev kot prispevek za sprejem pevске družine Stankovič iz Beograda. Dijaški zadrugi v Pragi je bila dovoljena podpora 2500 dinarjev. Odboru za prenos vojnih žrtve iz Judoberga v Ljubljano se je dovolilo prispevek 100 dinarjev in obenem se je sklenilo, da opravi Pogrebni zavod pogrebne svečanosti brezplačno.

Ko so bile še nekatere podrobnosti sprejete, je končno občinski svet razpravljal o ponudbi opekarne »Emona«, delniške družbe. Ker so delničarji privolili na pogoje občinskega sveta, to se pravi, da prevzame mestna občina 51 % delnic, je na podlagi poročila stavbenega odseka sprejela večina občinskega sveta ponudbo glede »Emona«, rentabilnost poročila navaja, da je treba v podjetje investirati 12 milijonov kron. Od občine investirana glavnica pa bi se obrestovala z 8.33 %. Na podlagi sklepa večine se za »Emona« najame posojilo v znesku 1 milijona dinarjev.

Z ozirom na to, ker velik del dnevnega reda še ni bil izčrpan, je župan ob desetih zaključil sejo ter se nadaljuje v ponedeljek ob 18. zvečer.

Politične vesti.

== Iz tajništva NNS. Včeraj se je vršila seja organizacijskega odseka. Sklep: Da se olajša delo org. odseku, se pozivlja vse somišljenike po deželi, da se tudi sami aktivno udeležijo pri organizaciji »tanke, zbirajo somišljenike v svojem okraju, da se čim prej ustanove krajevne organizacije. Le v skupnem delu je spás naše naprednosti. Vsa navodila in pojasnila daje tajništvo, ki se nahaja začasno v Knafjevi ulici šte. 5/1. — Tajništvo.

== Resne besede resnega lista. Beograjska »Politika« je eden najuglednejših in tudi najresnejših listov v naši prestolici. Preteklo sredo je priobčil uvodnik »Gospodarski moment v našem narodnem ujedinjenju«. Članek je nadvse zanimiv in ga priporočamo vsem našim politikom, da ga temeljito prečitajo. Pisec Dragiša Lavšević izjavlja v tem članku med drugim: »Ako se z avtonomijami in federacijami želi tujim kapitalom pridržati kolonialna eksistenca in njim podrediti še one kraje, ki niso bili pod Avstro-Ogrsko, mesto da se vsi osvobodijo, potem hvala lepa: pod tem pogojem bi to ne bilo narodno jedinstvo, ki bi celisti zagotavljalo gospodarsko samostojnost in gospodarski polet, marveč bi to bilo brez Avstro-Ogrske nadaljevanje avstro-ogrške kolonialne politike v bivših njenih pokrajinah in razširjevanje kolonialnega izsesavanja tudi v kralje, ki so se temu izsesavanju vedno odločno upirali. Pod tem pogojem bi niti samega narodnega ujedinjenja ne mogli sprejeti, ker bi bilo v bistvu to narodno ujedinjenje, ne v svobodi, marveč v gospodarskem in kolonialnem robstvu!... Ako bi bilo s strani delov našega skupnega naroda v Hrvatski in Sloveniji to pogoj narodnega in državnega edinstva, bi morali nato enodušno in odločno odgovoriti: Ločitev, razhod in vzpostavitev carinskih me in carinskih organov med nami in njimi. Potem bi se pogajali za zaključitev trgovinskih pogodb in ako bi se ne mogli pogoditi, bi morala Srbija v obrambi svoje gospodarske samostalnosti in radi odbijanja kolonialnega robstva poseči po istih sredstvih, ki so se pred 17 leti pokazala uspešna proti istovetnim težnjam stare Avstro-Ogrske. Narodno jedinstvo ima vrednost samo, ako ono ne prinaša narodu gospodarskega robstva in kolonialnega podarmljenja...« To so resne besede, ki so vredne resnega uvaževanja.

== Z Madžarsko in Italijo, ne s Srbijo. Zagrebški »Pravaš«, glasilo frankovske stranke, pričuje uvodnik, ki mu je dal naslov »Brez sentimentalnosti«. Pisec dokazuje v članku, da ne smejo biti za Hrvate merodajni pri sklepanju zvez nobeni sentimentalni ozir, marveč da morajo igrati vlogo pri sklepanju zvez samo lastni interesi, ki jih narekuje hladni razum. Članek izjavlja: »Zveza Hrvatske z Italijo in Madžarsko bi Hrvatoma popolnoma zaščitila ledja proti Srbiji, pravtako kakor bi tudi Srbija v zvezi z Madžarsko in eventualno z Romunijo bila zavarovana proti Hrvatoma. Ako pa Italijo substituiramo z Avstrijo in Nemčijo, imajo Hrvati še boljše perspektive. Nič ne sme misliti, da bi Hrvatska v zvezi s Srbijo bila zavarovana pred eventualnim napadom Italije. Nasprotno, v tem slučaju bi postal najlepši del Hrvatske bojišče, ker Slovenija radi svojega neugodnega terena in radi velike bližine italijanske meje od železniškega centra (od Ljubljane do meje je 40 km!) ni prikladna za koncentracijo in razvijanje večjih bojnih sil... Pri sklepanju zvez je za nas Hrvate najvažnejše vprašanje, ako bomo imeli od sklenjene zveze tudi politične in gospodarske koristi, ker v politiki odločujejo v prvi vrsti gospodarski interesi. Politika je stvar razuma, a ne srca. Ako naj Hrvati vodijo politiko hladnega razuma, a ne politiko ognjevitoga temperamenta, potem jim hladni razum nalaga, da vodijo politiko svobodnih rok. Ako bodo Hrvati vodili politiko hladnega razuma, se ne bodo ozirali na nobeno bratstvo, na noben zemljepisni položaj, ki je samo postranskega pomena, marveč si bodo poiskali priatelje in zaveznike, od katerih bodo imeli politično in gospodarsko korist. Da Hrvati si lahko, ako hočejo, poiščejo takšne zaveznike, magari tudi izven Srbije, in ako je potreb-

no, tudi proti Srbiji. To bo potem politika pravega razuma.« — Takšno mišljenje mora propagirati samo človek, ki nima niti iskricke narodnega čustva, in kateremu je zlato tele ideal vseh idealov. Za takšno naziranje je dandanes najugodnejši teren baš v Zagrebu, kjer so žali prišli decela anacionalni, ako ne naravnost protinacionalni življenjski do največje veljave.

== Značilen govor Trockega. Na seji revolucionarnega vojnega sveta, kjer so komunistični prvaki razpravljali o pomnožitvi zračne flotile, je Trocki izjavil, da je Poljska prešla od Francije posojilo v znesku 400 milijonov frankov. Ni dvoma, je dejal Trocki, da se je morala Poljska pri tem obvezati, da bo 1/2 posojila porabila v vojaške svrhe in po naših informacijah je Poljska že začela reorganizirati svojo vojsko. Zdi se mi, da je to posojilo vključeno v francoske državne izdatke, ne kot posojilo poljski vladi, ki mora biti povrnjeno, marveč kot stroški za vzdrževanje francoskih kolonialnih čet v vzhodni Evropi.

POZDRAVLJENI BRATJE!

Danes sprejema bela Ljubljana pevsko družino »Stankovič« iz Beograda, pevci nas bodo približje spoznali in razgledali se bodo tudi po zeleni, z majskimi cvetjem okinčani Sloveniji. Kako čudno! S »Stankovičem« pozdravljamo pravzaprav prvi korporativni prihod srbskega kulturnega društva v srce Slovenije. Nekoč so imeli taki medsebojni poseti slovenskih pomen svoje vrste. Kadar so prihitali Čehi in prihajajo Poljaki ali Rusi, jim odkrivamo svoje slovansko srce, sprejemamo jih s skrivnostno radostjo slovanskega pobratimstva. Tako smo pozdravili tudi Srbe, ko smo še živeli ločeno in to priroke silile na ločeno slovansko življenje. Srečno naključje svetovne zgodovine nam je naklonilo skupno državno in narodno domovino. Sedaj pomenjajo medsebojni poseti nekaj novega, nekaj popolnejšega, nekaj svetlejšega. Tam enkratni, zunanji obtemi in vesolja, tukaj zlivanje bratskih duš v višjo enoto. Sedaj ne gre več za vzajemnost, gre za duševno skupnost enega naroda.

Zvečer bodo zaorile srbske pesmi v slovenski dvorani, vsa velika, trpljenja polna, s svobodoljubjem prekrasana zgodovina srbskega plemena bo odjeknila v Mokranjčevih rukovetih.

Bratje! Ne bomo Vas poslušali s spoštovanjem, z oboževanjem Vašega pevškega daru, marveč v prvi vrsti z živim ponosom, da je vse to naše, kar je bilo in je vaše! Sedaj ne prihajate več kot tuji slovanski gostje, marveč kot oznanjevalci skupnega duševnega bogatstva. Vi prihajate kot oznanjevalci pevске skupnosti, kot buditelji skupnih umetniških nalog, kot navduševalci za skupno duševno življenje jugoslovanskega naroda. S tem izpovedujete najsvetlejšo nalogo težko izbojevanje državnosti! Prirčno pozdravljeni v naši sredi! Saj ni daleč čas, ko bo stalno odmevala po zeleni Sloveniji srbska pesem in po planinah Srbije slovenska popevka. Tedaj bomo rekli, da je jugoslovanska pesem ena in vendar tako silno bogata, da bo med prvimi v Evropi. Še enkrat bratska pevška družina, pozdravljena!

Dr. J. M.—P.

STANISLAV ST. BINIČKI.

Srbsko pevsko društvo »Stankovič« je na poti v prestolico Slovenije. Prav sedaj ko si odkriva politično časopisje tostran in onostran vrline svojega rodu in natika na eno oko rožnato steklo, ko gleda svoje, na drugo črno, ko gleda preko reke, prav ta trenutek je pravi, da pokažejo Srbi kaj imajo in kaj znajo tudi »prečanoma«. Ta trenutek je pravi tudi za prečane, da vidijo, kake cvete je poglata tudi v Beogradu zapadna kultura.

Kdor je posetil srbsko in sedaj jugoslovansko prestolico, se ne bo čudil zapadni kulturi na poprišču glasbe. Mesto spominja v svojih večjih stavbah na Dunaj sedemdesetih in osemdesetih let minulega stoletja; te stavbe pa izpodirva že prav občutno moderna arhitektura. A na tem polju zavira hitrejši razvoj moment vstrajnosti, ki leži v snovi. Drugače je pa to pri glasbi, najbolj brezovinski kulturni pridobitvi. Ta se je hitro dvignila nad stare smeri in probujeni Srbi, ki so bili po kulturnem svetu in so se naučili splošne zapadne prosvete — ne le po vnanosti, ampak so prepeljali duha in sredi z njo — ti delajo vstrajno in uspešno med srbskim rodom. Beograd je praz, čez kateri stopa iztok v kulturno dvorano zapada, ne narobe.

Enega teh mož, osebnost prve vrste, bomo imeli priliko, da pozdravimo v Ljubljani, Stanislava St. Binički, ki prihaja k nam na čelo svojega vrlega zbora. Binički je bil rojen 27. julija 1872 v Jasiki (moravski okrug, Srbija). Svoje naobrazbo je dobil v gimnaziji v Nišu, potem na modroslovesni fakulteti Beogradske univerze. Ker je bil v glasbi že precej izvečan, se je podal na muzikalno akademijo v Monakovo, in je dovršil tam svoje visoke glasbene študije. Ko se je povrnil v domovino, je postal kapelnik glasbe v bra-

pi. Francoska javnost in pariški trgovski krogi so izoborno informirani o plačilni sposobnosti našega sosesa, mi pa upamo, da nam bo »oprezní« Polnecar kmalu pripomogel, da pridemo do dobrega orožja poljske armade, ki bo zelo dobrodošlo naši reči armadi. Na račun poljske buržuazije in imperijalistov bo naša armada še bolj oborožena.

== O ustanovitvi trgovske in obrtne zbornice v Podkarpatski Rusiji. Podkarpatska Rusija je pridelana košičkemu okraju in živi v njej približno 10.000 trgovcev. Ker preveč oddaljeni košički uradi ne more urejati podkarpatskih trgovskih zadev, žele imeti svojo trgovsko zbornico ter poudarjajo, da nima njih prošnja nikakih separatističnih in osebnih nakan. Trgovski krogi so torej sklenili, prositi praško vlado, da jim založi omenjeno zbornico in obenem tudi samostojni carinski urad, češ, da prihajajo pošiljke čez Košice in Bratislavo s preveliko zamudo. Kakor pišejo češki listi, bo prošnja podprla med drugim tudi otdotni zastopnik češkoslovaške vlade.

leevi gardi in ob enem referent za vojne glasbene kapele pri vojnem ministerstvu. Gardsko kapelo je dvignil na visoko stopinjo dovršenosti, kakor smo imeli priliko slišati: na tem mestu je vstajal od 1.899 — 1920.

Pa to ni bilo edino torišče njegove delavnosti. Ob enem je vodil več zborov (stodobno; pod njegovo taktirko je stalo »Beogradsko pevsko društvo«, »Akademsko pevsko društvo Obilič«, »Tipografsko pevsko društvo Jakšić« in njegov poseben ljubiteljski »Pevsko društvo Stankovič«. Pa tudi v narodnem gledališču je deloval kot honorarni kapelnik.

Binički je pri svoji obširni in globoki naobrazbi kmalu čutil, da bi bil ves trud tudi naiplementnejši in najpožrtvovalnejši glasbenikov zama, da ni naraščala, ki bi vzdrževal kulturno tradicijo na glasbenem poprišču. Zato je mislil na ustanovitev glasbenih šol. Z drugimi možmi v zvezi je ustanovil v Beogradu »Prvo muzičko škol«. In ko je dobil tukan naslednikov in delavcev, je ustanovil »Muzičko škol Stankovič«, ki jo je vodil kot direktor do leta 1920. — Julija meseca 1920 je postal direktor opere v narodnem gledališču — nedvomno na srečo in prospeh ustava. Kdor ima priliko opazovati njegovo delovanje na tem kočljivem mestu, njegovo konvencio, smotnost, žilavost in energijo, temu se mora kar srce smejati veselja in najboljše nad za prospeh zavoda, katerega vajeti so v njegovih rokah.

Vodstvo in pouk pa nista izpolnila njegovega časa, dasti sta mu vzel dosti budnih ur njegovega življenja. Binički se je izkazal tudi kot snujelec in izborer komponist. Od njegovih skladb je tiskanih samo šest: tri je založil Mita Stilić, knigarnar v Beogradu, tri Gustav Vetter v Lipskem. Vse so pesmi za en glas s spremljevanjem klavirja. — Drugih šest kompozicij za veliki orkester, — ena izmed njih je duet za sopran in tenor s spremljevanjem orkestra, druge so uverture koračnice itd., — čakalo vstajenja v Parizu pri tvrdki Gaudet že od 1. 1916.

Med ostalimi kompozicijami je opera v enem dejanju »Na uranku«. Besedilo je B. Nušićev. — To je prva izvirna srbska opera, zajeta iz srbskega mišljenja in čustvovanja. Dela našega D. Jenka so bila korenike, iz katere se je razvilo mlado drvo Biničkove opere. Razen na dramski in muzični torišču se je udeleževala njegova muza tudi v pravoslavni cerkvi in je tu zasnoval za svojo domovino nova umetniška pota, ker je zložil liturgijo in opelo za mešan, — ne za moški zbor — kakor je navada. V rukopisu hrani Binički naj dvasjet kompozicij.

Evo, delo in delavnost glasbenika, ki prihaja k nam v Ljubljano, da nam predstavi svoj pevski zbor društva »Stankovič«. Vzlic svojemu napornemu delu vežba še vedno ta zbor osebo. Njegovevmo uplivi se je pač posrečilo, da je zbral v imenovanem društvu najboljšo, to hoče reči, najbolj muzikalno moč. Pri njegovih rednih vajah gre že na prvi mah tako dobro — ako ni prav posebnih težav —, da se zdi, da je že prva skušnja korekturna skupna vaja; navadno lika samo še podrobnosti. Ampak predno je molster zaljubljen, se pa mora zbor le resno zanišljati v svojo zadačo in se potruditi, da se uživi v namere svojega kapelnika. Ta pa zabavi popolnoma svoje dostojanstvo, ko je med pevci Stankovičevci: pred klavirjem sedi kakor konservatorij-korepetitor, igra sam in vodi zbor. To je prizor nemerljene požrtvovalnosti: po trudu vsega dneva se spusti iz umetniških višin zvečer ob 9. uri in vadi — vsaka vaja je več ali manj rokodelsko delo, tudi z najboljšimi pevci — do 11.10. — 10. v noč. Kdor je videl Biničkovo pri vsem obsežnem delu, mora začuti globoko spoštovanje do njegove jasno usmerjene in žilave individualne osebnosti.

Zato vnaprej vamo — ne samo prikažujemo —, da nam bo podal s svojimi zborom vse, kar obsega srbska narodna pesem, posebno v duhoviti prireditvi St. Mokranjca. V teh pesmih živi neokaljen jugoslovanski duh — a opremljen v blagodnečo, pa tudi izrazito ter tonično in ritmično značilno harmonijo, nad katero plava v jasni potezih napev. In kako ga zna Binički prikazovati izza harmoničnih »motov! Zbor mu sledi na migljaj; to je umetniška korporacija, ki nosi svojega kapelnika, dočim visi na koncu njegove taktike in se da zibati v njegovih samahljajih; drug izpolnjuje drugega. In vendar je le eden — edent — Stanislav Binički. Pazdavljamo — bel Ljubljani.

— Stavan Mokranjac. Mokranjac zavema v zgodovini srbske glasbe eno najvažnejših in najznačilnejših mest. To mesto mu je zagotovilo njegovo 27-letno plodonosno in neumorno delovanje na polju srbske glasbe. Delokrog in razmera v katerih je Mokranjac začel z svojim delovanjem, niso bile ravno najugodnejše in smelo lahko trdimo, ako bi začel Mokranjac s svojim delom v lepših in udobnejših razmerah, bi se sad njegovega dela prav gotovo preje in tudi svetleje pokazal. Začetek Mokranjčevega dela spada v prvo fazo glasbenega delovanja med srbskimi narodom, za o moral bit Mokranjac pedagog, skladatelj, dirigent in organizator, vse ob enem in istem času. S ponosom pa moramo priznati, da je imel na vsem tem polju krasne uspehe, kar je pripisati v prvi vrsti njegovi silni odločnosti, neomajni volji in visoki glasbeni naobrazbi. Roljen je bil leta 1855. in njegove rodbinsko ime je pravzaprav Stolnović. Ker je bila njegova družina doma iz sela Mokranje, si je nadel ime Mokranjac, pod katerim imenom je postal svetovno znan. Že v rani mladosti bavil se je z glasbo, v prvi vrsti s cerkvenim pevanjem. Po dovršeni gimnaziji je vstopil na filozofsko fakulteto beograjske univerze. Že v tem času je bil član beogradskega pevškega društva in na njega je imel slovit glasbenik Kornelija Stankovič tak vpliv, da se je popolnoma posvetil glasbi. Beograjsko pevsko društvo je sklenilo 6. marca 1877. leta, da odpošlje Mokranjca na koncertvortij v Lipsko in nato še v Monakovo, kjer je Mokranjac svoje glasbene študije tudi dokončal. Radi nadaljine glasbene izobrazbe, pa je obiskal tudi Italijo. Poln lepših načrtov, vrnil se je leta 1887. Mokranjac v svojo domovino, kateri je ostal zvest do zadnjega svojega diha. Bil je učitelj petja na I. beogradski gimnaziji, pozeval v bogoslovju Sv. Save, bil je profesor srbske Muzičke šole in zborovodja beogradskega pevškega društva. V svojem delovanju je imel velike uspehe, v svojem občevarstvu, tako napram učencem, kakor napram članom, pa je bil izredno ljubezljiv ter je z vsemi občeval bolj priateljsko in očetovsko, kakor pa kot strog učitelj. Velik del današnje srbske glasbene inteligence se je šolal pri Mokranjcu. Kot skladatelj je Mokranjac v prvi vrsti priredil bogate skladbe narodne pesmi za zbor svojega beogradskega pevškega društva. Njegove narodne pesmi so tako izdelane, da ga v tem oziru moremo prištevati največjim svetovnim mojstrom. Zapisaval je vsakele in cerkvene narodne pesmi, jih odeval v večno lepe harmonije ter z njimi celemu svetu osvedočil globoko čutečo srbsko narodno dušo. Obvladal je tako zbarsko tehniko, da je z najprimitivnejšo melodijo dosegel največji sboresvski efekt, vendar se posamezni glasovi v njegovi harmonizaciji li vodeni popolnoma naravno in samostojno, takorekoč je vsakemu glasu dana me lodija s svojo specielno lepoto. Zato pa je njegovih 15 rukovetov na mah postal last glasbenega sveta ter so se z največjimi uspehi peli v in tudi izven domovine. Poleg teh rukovetov ima več liturgij za mešan zbor, moški zbor in deški zbor, za katere je porabil izključno narodne pesmi. Veliko pa je tudi številno njegovih originalnih skladb in to v prvi vrsti cerkvenega značaja. Velik pa je bil Mokranjac tudi kot organizator. V Beogradu je organiziral prvi komorni kvartet, z raznimi pevskimi zbori je priredil veliko število koncertov, s svojim beograjskim pevskim društvom, pa številna potovanja, kakor v Negotinu, Požarevac, Dubrovnik, Budimpešto, Carigrad, Petrograd, Moskvo, Lipsko, Berlin, Trst itd. Po njegovi inicijativi se je ustanovila leta 1899. v Beogradu srbska Muzička šola. Nesmrtni delavce je umrl dne 16. oktobra 1914. leta, njegovo truplo pa počiva v prestolici Dušanovi, kraj plavega Vardara, v Skoplju. Njegova dela pa živijo med nami ter ves jugoslovanski narod posluša z največjo naslado njegove večno lepe zbere.

— Društvo »Stankovič« v Zagrebu. Včeraj, v petek je prislo pevsko društvo »Stankovič« iz Beograda v Zagreb. Na kolodvoru v Zagrebu so beogradske pevce pozdravili predstavniki zagrebških pevskih društev in jim zapeli v pozdrav Smetanovo pesem »Dobro došli«. V dvorani oddelka za prosveto je goste pozdravil šef oddelka notranjih del dr. Gavra Goković, kakor so si gostje ogledali mesto in njegove znamenitosti. Pevsko društvo »Kolo« jim je priredilo banket, pevsko društvo Listinski pa čajanko. V Glasbenem domu je »Stankovič« priredil zvečer koncert, ki je bil siljano obiskan. Zagrebčani so zboru in pevovodji Biničkemu priredili navdušene ovacije ter jim poklonili nebroj lavorovih vencev.

— Spored koncerta, katerega priredi danes zvečer, točno ob 8. uri v veliki dvorani hotela Union pevška družina »Stankovič«, obsega sledeče točke: 1. Pesmi iz Stare Srbije, II. rukovet, 2. Pesmi iz Stare Srbije in Macedonije, VII. rukovet, 3. Hajduk Veliko v narodnih pesmih, VI. rukovet, 4. Pesmi iz Srbije, III. rukovet, 5. Pesmi iz Bosne, XIV. rukovet, 6. Turške pesmi, 7. Pesmi iz Macedonije, XV. rukovet, 8. Pesmi iz Ohrida, X. rukovet. Vstopnice za ta koncert so v predprodati v Matici knjižarni cel dan, zvečer od 7. ure dalje pa pri koncertni blagajni. Vljudno vabimo, da se ljubljansko občinstvo v največjem številu odzove vabilu pevškega društva »Stankovič« ter poseti koncert, ki obeta izreden vžitek za Ljubljano.

DANES VSI NA KONCERT PEVŠKEGA DRUŠTVA »STANKOVIČ« OB 8. V DVORANI »UNIONA«

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 12. maja 1923.

— **Ultimatum komunistov klerikalcem.** Naši komunisti izdajajo v »Merkurju« tiskarni svoje glasilo »Glas Svobode«. Pravkar je izšla 4. številka tega lista, v kateri čitamo članek »Klerikalci in zakon o zaščiti države«. Ta članek vsebuje pravcati ultimatum klerikalni stranki, odnosno Gosarjevi takorvani katoliško-boljševiški struji. Ultimatum se glasi takole: Krščanski socialisti so obljubili, da nas bodo podpirali v boju proti belemu terorju. Sedaj se bodo morali odločiti. Teror samoradikalne vlade, ki živi od milosti g. Korošca, je tisti, kakor je bil teror radikalno-demokratske vlade. In kakor kaže vse, bo tudi radikalno-federalistična vlada, od katere nas loči največ par tednov, šla istim potom. Za Brejce in Korošce gotovo ne bo, to so že pokazali, zakon o zaščiti države, ali bolje rečeno o zaščiti kapitalističnih profitov, nobeno vprašanje, zavoljo katerega bi ne šli v vladni jaslim. Vprašanje pa mora biti za krščanske socialce in od teh bo moče zahtevali, da izvajajo konsekvence, da se držve klerikalcev, ali pa da se držve ljublj, ki so jih dali kot člani zveze Delovnega ljudstva. Za nas to vprašanje pomeni aut — aut! — Iz tega ultimata je razvidno, da so klerikalci prevzeli napram komunistom gotove obveznosti, katerih komunisti za enkrat ne navedajo, katerih izpolnitev pa sedaj zahtevajo z grožnjo, da se sicer ločijo od svojih zaveznikov. Iz tega je razvidno, da je med klerikalnimi in komunističnimi zavezniki nastala že huda napetost in da ni več daleč čas, ko bodo gospodje, ki se danes v občinskem svetu z eno roko objemajo z drugo pa drže bodalo za hrbtom, šli narazen. Sprva so v tej zvezi komandirali klerikalci, danes pa so prevzeli komando že komunisti, kakor izpričuje glasovanje o »Jugoslovanski Matici« v večerajšnji seji občinskega sveta. Toda klerikalci so preveč navajani na komando, zato ni verjetno, da bi dolgo prenašali komunistično povlečevanje. V doglednem času torej zapoje komunistično-klerikalni koalicijski mrtvaški zvonec, z njo pa tudi sedanjemu občinskemu svetu.

— **Ponosni Spanci.** Glasilo št. Korošca in Zebota, mariborska »Straža«, je priobčilo v zadnji številki članek »Naš odgovor Velebarcem«, v katerem se obabno bje na prsa in proglašalo: »Slovinci smo pošteno, solidno in iskreno ljudstvo, a nočemo biti sužnji, najmanj pa sužnji malih, prilikavih in omejenih duhov. Mi smo otroci velikega Kreka, ki nas je učil, da je suženjstvo velekdaj. Sužnjiti nismo tuji nemški krvi, ne bomo tudi sužnjili bratovskimi krvi.« — To so ponosne, bahave besede, ki pa žal niso resnične, kar izpričuje vsa naša zgodovina. Slovenci smo bili stoletja nemški sužnji in hlapci. V hlapčevanju so se zlasti odlikovali tisti, ki se sedaj junaško bijejo na svoja prsa in kriče, da niso bili nikdar sužnji Nemcem in da zato nočejo niti hlapčevati bratom. Prav tisti ljudje, ki danes bahavo govoričijo, kakor da bi se poznali rodstva in suženjstva, so bili že pred leti najponižnejši hlapci Dunaja in Habsburžanov, pred katerimi so se kot ščetenca valjali v prahu in blatu ter jim v ponižnosti poljubljali korošca, katerega so habsburški valpeti vihteli nad njihovimi glavami. Treba je vzeti v roke samo »Slovenca« in »Stražo« iz leta 1908. pa do leta 1917., pa se bo videlo, kako ponižni in boguvidni sužnji in lakajji so bili ti sedaj tako samozavestni naši klerikalci — seveda samo Nemcem in Habsburžanom.

— **Kraljica v Splitu.** Dne 10. t. m. je prispela kraljica v Split. Na obali je kraljico pozdravila velika množica naroda. Ko je prispel parobrod, so zagrmeli na vseh kraljih in koncih topov, in na bližnjih brdih so zagoreli kresovi. Na morju je bila prirejena svečana beneška noč. Ob priliki prihoda kraljica so izšli tisti v slavnostnih izdajah.

— **Z našega vseučilišča.** V petek, dne 11. t. m. opoldne je imel izredni profesor dr. Mirko Kosič, ki je prišel iz subotičke pravne fakultete, svoje nastopno predavanje. G. dekan dr. Rado Kušej je pozdravil novega člana fakultete in ga predstavil zbranimu poslušalstvu, med katerimi so bili tudi g. rektor dr. Aleš Ušeničnik in mnogo profesorjev filozofične in juridične fakultete. G. dr. Kosič prevzame stolicu statistike kot glavni predmet in bo predaval tudi ekonomsko politiko kot stranski predmet. Za predmet nastopnega predavanja si je izbral temo o pomenu statistike kakor vede. V enournem govoru je očrtal razne vrste pojmovanja statistike in povdarjal važnost statistike kakor vede v povojnih razdanih razmerah v splošnem in v naši pravno še neurejeni državi posebej. Na koncu svojega govora se je obrnil zoper očitke, ki se delajo statistiki, namreč, da se z njo lahko vse dokaže. Taki očitki zadenejo le diletantsko gojeno statistiko, niso pa upravičeni glede znanstvene presoje, s znanstveno metodo

pridobljenih statističnih podatkov. Smatra za svojo nalogo, da poda kakor zastopnik stolice za statistiko, ki je doslej prva in jedina te vrste v naši kraljevini, svojim slušateljem znanstveno podlago za reševanje problemov statistike. Govornikovim izvajanjem je sledila živahna pohvala. Svoja redna predavanja prične g. dr. Kosič še ta teden.

— **Milijonsko darilo v kulturne namene.** Ljubljanska kreditna banka je na predlog upravnega svetnika g. Jelačina ml. votirala na svojem zadnjem običnem zboru 1 milijon kron društvu »Trgovska akademija«, ki se je letos ustanovila, da zgradi naši trgovski akademiji lastno poslopje in da zbira sredstva, ki so potrebna, da se strokovni zavod dvigne na višino zahtev modernega časa. Če upoštevamo, kolike gnotne težkoče in zapreke se stavijo ustanovitvi in vzdrževanju posebno našega strokovnega šolstva, ker od strani poklicanih faktorjev ni dobili v ta namen zadostnih sredstev, moremo šele preceniti velikanski pomen velikodušnega čina Ljubljanske Kreditne banke. Dala si je s tem najlepše spričevalo tudi za svoje delovanje na polju pospeševanja kulturnih narodnih interesov in v tem vlogu postavlja ostalim gospodarskim krogom naravnost odlični vzgled, sebi pa najčastnejši kulturni spomenik. Njen čin je izzval v naši javnosti splošno odobravanje in hvaležnost.

— **Pravniški izlet v Krško** je izredno dobro uspel. Iz Zagreba je prihitelo 100 pravnikov s svojimi rodbinami, iz Slovenije pa nad 60. Pravnike je v imenu pripravljavnega odbora v Krškem pozdravil odvetnik dr. Dimnik. Opoldne so izletniki kosili po raznih gostilnah, popoldne pa so napravili izlet v Leskovec, kjer jih je pogostil g. veletržec Bon. Izrečenih je bilo več napitnic, ki so vsebovale predvsem odlični slovenski in hrvaški juristi. Izleta sta se med drugimi udeležila tudi oba predsednika Stola sedmorice v Zagrebu.

— **Dragoini Inkiostri-Medenjak**, znani narodni slikar, ki je tjučen po svojem stremilju, da bi čimveč razvil dekorativno umetnost na podlagi jugoslovenskih narodnih motivov, je baš izvršil eno svojih velikih del te vrste. Dekoriral je namreč v bogato-umetniškem stilu stopnišče v poslopju Jadranske banke v Selenburgovi ulici od vhodnih vrat enotno do podstrešja, in sicer stenske zidove, ograjo od stopnišč, aparate za razsvetljavo itd. Stenski zidovi so umetniško naslikani s posnetki po bosanske-pirotskih šilinih v temnih nasličenih barvah, dočim je stop držav kot protilež v svetlejšem tlu z vporabo slovenskih narodnih motivov. Zelo zanimiva se elegantno-solida lesorezna dela na ograji ob mramornatih stopniščah, na podpornih stebrih in na vseh vratih, vseh vtihih vhodna vrata na ulici. V nepopolni harmoniji so držani tudi držali za svetilke, deloma iz rezanega lesa, deloma iz kovane med. Po stilu in celotnem vtisu spominja vsa umetniška dekoracija na prejšnjo polpreteklo dobo, ker je hotel umetnik oživiti v dekoraciji dobo, v kateri je bilo postavljeno poslopje samo. Izvršba vsa dela napravila kaj enoten vtis in vzbudila dojem solidnega, harmoničnega blagostanja. Priporočati je vsem obrtnikom, ki se bavijo s sorodnimi strokami, kakor pleskarjem, mizarjem, kovinskim obrtnikom itd., da si pozorno ogledajo to zanimivo delo, ker bodo v njem našli gotovo mnogo pobude za nadaljnje udeleževanje v svojih strokah z ozirom na umetniško dekoracijo in narodnem duhu. Kakor nam poročajo, zapušta narodni slikar Inkiostri-Medenjak sedaj Ljubljano, kjer je bil občasno znan po svojem zunanjem krepkem jugoslovenskem tipu, po svojih stremiljih na polju dekorativne umetnosti v jugoslovenskem narodnem duhu in po svoji osebni dobrosrčnosti in jofvalnosti. Vrača se v Srbijo, ki jo smatra za svoje ožje domovino, kjer bo nadaljeval svoje umetniško delovanje, v kar mu želimo najboljših uspehov. V Ljubljani ostane gotovo vsem, ki so z njim občevali in se zanimali za njegovo umetnost, v najboljšem spominu.

— **Državoslovni izpit.** Predsednik izpraševalne komisije za državoslovni državni izpit v Ljubljani objavlja: Absolventi juridične fakultete, ki hočejo v poletnem tečaju 1923 pred izpraševalno komisijo za državoslovni izpit v Ljubljani polagati izpit, morajo vložiti svoje prošnje pri predsedniku izpraševalne komisije (Ljubljana, sodna palača, I. nadst., soba št. 70) do konca meseca maja 1923. — V meseci julij, avgust in september 1923 pred komisijo ne bo terminov za polaganje izpita.

— **Centralni šolski vt.** V trnovskem okolju je mestna občina dala urediti z snatnimi denarnimi sredstvi običen šolski vt, ki je prvo leto dobro uspel. Namenjen je gojitvi sadjarstva in kmetijstva. Pridelki so bili v prvi dobi snatni. Na tem vtu se je praktično vezbala v navedenih panogah šolska mladina, letos se bo še v obilnejši meri. Le žal, da je zemljišče preveč oddaljeno od centra. Pridelki so se lani por delili deloma med šolsko dečo, deloma jih dobile učiteljske družine brezplačno.

— **Češki dijak v Zagrebu.** V četrtek je prispelo v Zagreb pod vodstvom dveh profesorjev 20 čeških dijakov iz Hrudima. Na kolodvoru so goste pozdravili profesorji in dijaki zagrebške trgovske akademije. Iz Zagreba potujejo dijaki v Beograd, Sarajevo, Split, Kotor itc.

— **Tavčarjev grič** se ima po odredbi zdraviliške uprave v Rogaske Slatine imenovati odslej znanj Ferdinandov Grič. Tako naj se obnovi in ovekoveči spomin na ponovno bivanje nepozabnega dr. Tavčarja v divnem tem našem zdravilišču.

— **Rogaška Slatina** se že oživlja. In kakor vse kaže, bo letošnja sezona zelo živahna. Kakor čujemo, se imajo v kratkem rešiti še nekatera nujna vprašanja v povsem pravilnem smislu, tako da se to naše zdravilišče uredi na najlepši način. Zanimivo je, da se zanimajo in napovedujejo za Slatino mnogoštevilni češki gostje.

— **Rusi se vračajo v domovino.** Kakor poročajo iz Beograda je v zadnjem tednu zapustilo veliko Rusov našo državo in se napotilo preko Beograda in Bolgarije v svojo domovino.

— **Nova preiskava invalidov.** Na predlog ministrstva za socialno skrb, je ministrski odredil novo preiskavo invalidov. Sestavljena je bila komisija, obstojača iz treh delegatov vojnega ministrstva in treh delegatov ministrstva za socialno skrb, ki bo izvedla preiskavo.

— **Kje je tržno nadzorstvo?** Nekaj gospodinj nam piše: Sedaj je pa že tak čas, da bi prodajalke in kmetice na trgu ne smele več meriti na one mikroskopične merice spinačo, solato-berivko, radič itd. Kdor sam ne vidi, bo težko verjel, s kakšno izražico merilo ženske zelenjavo. Če se združi male otroške roke kazalec s kazalcem in palec s palec, je nekakrog krog in takov pleten krog imajo prodajalke na trgu. Kdor ne ve, misli morda, da je zato pa posodica globoka, kaj še! Niti 2 cm visokega roba nima nobena. In na to izražico ti naloži zelenjavo, rahlo zajemajoč dvakrat, trikrat — evo šest, sedem kron merica. Če je ostal tudi po vojni liter — liter, meter — meter, kila — kila, zakaj niso tudi merice ostale od predvojne dobe? Je dejala zadnjič z upravičeno lezo ljubljanske gospodinj. Zakaj se samo tem ženskam dovoli meriti s tako škandalozno smešnimi izražicami? In solata — berivka! Koliko pa daje ona dela? In vendar se meri še sedaj, majla, ko jo je povsod dosti, kakor se je merila aprila. Tržni paznik pa kriči, da je v lice vse rdeč, na ženske samo zato, če niso prav lepo v vrsti in v določenem redu. Kdor je pokličen v to, naj odmore te sramoto, katera nas gospodinj jezi, tujcem je pa v zasmeš.

— **Opozorilo.** Ker se je pripetilo v zadnjem času v tuuradnem okolju več nesreč, katere so zakrivil kolesarji, vozniški in šoferji vsled malomarnega izvrševanja cestno policijskih predpisov se opozarjajo vsi šoferji, vozniški in kolesarji na določbo cestno policijskega reda, predpis 6. min. naredbe s dne 28. aprila 1910 drž. zak. 81 in tuuradni razglas s dne 18. dec. 1922 Ur. list, št. 131 zlasti pa 1.) da mora biti vsako navedeno kolo opremljeno s signalnim zvončkom in zavoro, vsako motorno kolo pa s visokodonoč hupo. 2.) Vsi avtomobili morajo biti opremljeni z visokodonoč hupo in je uporabljanje različnih piščalk, sirev in fanfar po mestu strogo prepovedano. 3.) Raba svetilk z žarometi je v mestnem okolju prepovedana in sicer za vsa vozila brez izjeme. 4.) Vsi vozniški se morajo na znamenje varnostnega organa takoj ustaviti in se oredbam slednjega brezopojno pokoriti. 5.) Nadalje ponovno odreja policijsko ravnanje na polag 7. ces. nar. z dne 20. 4. 1854 drž. zak. št. 96, da morajo vsi kolesarji, vozniški in šoferji voditi svoja vozila vedno po levi strani ceste, ozir. ulice, ter prehitvati vedno na desni strani. Prestopki te odredbe se bodo strogo kaznovali v smislu § 11 ces. nar. z dne 20. 4. 1854 drž. zak. št. 96.

— **Nova pritožba iz živnozdravniških krogov.** Pišejo nam: Država dolguje od septembra 1921 do avgusta 1922 živnozdravnikom iz Slovenije za ogled živine na železnici ogledarino in potne stroške v skupnem znesku približno milijon kron, ki so ga stranke že izplačale v državno blagajno. Živnozdravniki čakajo sedaj kljub intervencijam, obljubam in izgovorom, da ni kritja, že skoro dve leti na zakonito določeni zaslužek in na povrnitev potnih in prehranjevalnih stroškov, ki so jih zložili iz svojega. Nastalo je upravičeno gibanje med prizadetimi uradniki, da eventualno sodnim potom uveljavijo svoje zahteve in izterjajo vrhgate tudi primerne obresti.

— **Celjske vešč.** Zaključek obrtno-nadaljevalne šole v Celju se je izvršil na prav lep način. Obrtno društvo je podelilo nagrade po 20 Din 16 najpridejnejšim učencem. Predsednik obrtnega društva g. Rebek je imel na vajeništvo lep nagovor, v katerem je vzpodbudil gojence na intenzivno izobrazbo. Po nagovoru so se vajencem razdelila spričevala. V preteklem šolskem letu se je dosegel prav lep uspeh in povoljni pretek. Na praznik se je vršil izlet vajeništva z učiteljskim v Soštani in Velenje. — Pristop na peron kolodvor. Ob priliki prihoda pevskega društva »Stankovič« je na prošnjo združenih celjskih društev odredil g. postajnačelnik, da ima občinstvo, katero se udeležijo sprejema in odhoda »Stankovič« prost dostop na peron. — Prve kumare so se na celjskem trgu pojavile te dni. — **Nekateri celjski nemški trgovci** imajo v svojih trgovinah nastavljenih še vedno dosti uslužbencev, ki ne znajo ali pa nočejo snati našega jezika. Če pridev v tako trgovino, ne sliši drugega nego nemščino. Ti trgovci gotovo s tem namigujejo slovenskim strankam, ki še pridno romajo v take trgovine, da slovenskega denarja ne potrebujejo. — **Celjski trg** je z mesom vedno slabše založen. Boljša živina se je že tekom zime izvozila, deloma se še izvažja, za domače konzumente pa je tudi dober kaka buša, če ima mesar-neizvoznik srečo, da je kje ujame za drag denar. Cene mesu slabe kvalitete pa gredo še vedno navzgor in si ga revnejše ljudstvo sploh ne more več kupiti.

— **Velik požar v Sv. Lenartu v Slov. Goricah.** V četrtek zjutraj je v Sv. Lenartu v Slov. Goricah pogorela velika tovarna za usnje in žaga. last g. Pirih. Ogenj je izbruhnil v jutranjih urah ter tekem treh ur upeli vsa ovirano. Požarne brambe niso moge niti blizu, tako strahovita vročina je bila na požarišču požara. Škodo cenijo na 15 milijonov, zavarovana je baje le za 4 milijone. Leti lastnik je to not že četrta po-

gorel (preje trikrat v Ptuj). Požar je nastal v skladišču za čreslo.

— **Občinski lov v občini Krtna** pri Domžalah se dá v našem. Družba se vrši v torek 29. maja t. l. v Kamniku okrajno glavarstvo soba št. 6. Glej tozadevni današnji oglas.

— **Ledeni svetniki.** Servacij, Pankracij in Bonifacij delajo tudi letos čast svojemu imenu. Po občutni vročini je nastopil večeraj mahoma vremenski preobrat. Ozračje se je večeraj močno ohladilo in popoldne se je med hudo ploho usula tudi precej debela toča, ki pa ni napravila posebne škode. Temperatura je znatno padla vendar pa vse kaže, da bo zopet lepo.

— **Tragična smrt matero.** Dne 3. maja je nastal v Zagaji pri Koprivnici velik požar. Nenadoma pa je udarila strela v kočjo posestnika Valentina Lovrenčka, v kateri se je nahajala mati s 5 letnim sinčkom. Mati je od strahu omedlela in obležala v nezavesti. Deček videč, da je strela v planu je pograbil sestro in tekel k sosedom na pomoč. Predno so prišli sosede na mesto nesreče je pogorela že cela kočja z nesrečno ženo vred. K nesreči isti večer tudi moža ni bilo doma, ker je šel za služkom. Tragična usoda nesrečne rodbine, je vzbudila v tamošnji okolici splošno sočutje.

— **19 milijonov (avstrijskih) zapravl v dveh dneh.** Na Dunaju je bil aretirani neki Oskar Pradka, ki je v dveh dneh zapravl 19 milijonov avstrijskih kron in sicer v družbi lahkotikov. Pradka, ki je bil drugače soliden človek, je imel nalog, da izplača delavcem nekoga podjetja 19 milijonov kron. Ker pa je zamudil vlak, si je privoščil nekoliko pijače ter v nekoliko višenem stanju zašel v družbo »devojk«, ki so ga kmalu okubile. Drugi dan se je po hudem mačku moralno in materialno sam prijavil policiji.

— **Razne nesreče in nezgode.** Mizar-ski pomočnik Martin Miščin iz Šmarina, se je nevarno vžagal v levo roko. — Delavcu Ludoviku Hribarju je stroj v papirnici Vevče zlomil levo roko. — 10letnega Ivana Pogačarja iz Zg. Šiške, je popadel neki pes in ga ugriznil. Dečka so poslali na mestni fizikat, ker so se pokazali sumljivi znaki oholenja. — Premogar Anton Cvelbar iz St. Janža si je zlomil levo nogo. — Stanko Burčič iz Dragomelj pri Kamniku je padel s kolesa in si zlomil levo nogo. — Med prepirom je ranil premogar Hribar Franc svojega sodelavca Ivana Zelenjnika v levo oko in mu ga zli. Vsi poškodovanci so bili prepeljeni v ljubljansko bolnico.

— **Žrtvi nepravilnosti.** Tovarniški delavec Franc Zupan iz Breznice pri Radovljici je hotel sprožiti možnar, k je bil dalje časa nabasan. Pri tem pa je smodnik puhnil Zupanu v obraz in ga nevarno obžgal. 15letnega sina dinnarja Frana Tomazina iz Velike gobe pri Pošniku je po nepravilnosti ustrelil nek neznanec v glavo. Njegovo stanje je opasno. Oba poškodovanca sta bila prepeljana v bolnico.

— **Triki thotapcev v Mariboru.** Mariborska carinarnica ima zadnje čase obilo posla z raznimi thotapci saharina, cigaretnega papirja itd. Thotapci so prišli na trik, da sedaj vtihtapljen predmete nečejo pred latteršperkovim predorom v vlača, kjer prežijo nani domači thotapci, ki prihajajo celo z vozovi. Mariborska carinarnica pa gleda precej ostro na prste thotapcev in tako so bile tekom zadnjega tedna zaplenjene ogromne množine vtihtapljenega blaga.

— **Zopet vohunška sfera v Voivodini.** Voivodina je pravo torišče in centralna točka vseh vohunskih tolg. Ne mine skoraj teden, da ne bi bile aretirane osebe, ki so v zvezi z špijonažo. Te dni je policija odkrila novo špijonsko afero. Kompromitirana je uglebna madžarska rodbina v Novem Sadu. V interesu preiskave so ostale podrobnosti preiskave tajne.

— **Kino Tivoli.** Maks Linder v grandiozni burki »Bodi moja ženica« se predvaja samo še danes in jutri v nedeljo. V ponedeljek se predvaja humoreska »Princesa Ostriga« v glavni vlogi pri-ljubljena Ossi Oswald in glasoviti Hary Liedtke (Mož brez imena). Poleg tega se predvaja izvrstna veselikogra z največjim ameriškanskim komikom Charles Chaplinom v dveh dejanjih.

— **Promenadni koncert** godbe Drav. div. obl. (kapelnik dr. Jos. Cerin) v nedeljo 13. t. m. ob 11. uri v »Zvezdi«. Spored: 1.) Renda: »Iz Beograda i okolice«. 2.) Zajc: ouvertura k operi »Carovnica«. 3.) Kienzi: Fantazija iz opere »Evangelin«. 4.) Zajc: »Začeta zora« — kantata.

— **Cvrtje kupuje od domačih tovarov** Peter Kozina & Ko. z znakom »Pekos«, ker so isti priznani na najboljši in nabešeni. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg 20, ter Aleksandrova cesta št. 1.

— **Čipkarice!** Gospodinja! Dva rodova se nosijo kleklane čipke, kupljene pri Osrednji čipkarski združitvi v Ljubljani Pod Tranco št. 1, garantirano samo lepo delo iz trpežnega, pristnega lanenega sukanca. V prometu so tudi enake čipke iz bombažastega sukanca (Glanzgar) na videz lepe a trpe le nekaj let ter zgube po prvem pranju svojo obliko. To se nikakor ne morejo z našimi primerjati. Za slabo blago je vsaka cena pretirana. Dobro blago pa ni nikdar predrago. Čipke se dobe, dokler traja sedanja zaloga sukanca, primeroma še po nizki ceni, zato naj nobena gospodinja ne samodi prilike uzgodnega nakupa. Prodaja se tudi lepo konfekcijsko blago. Gospe in čipkarice dobe vse potrebščine za kleklanje in vživljanje konfekcije po najnižji ceni. Od dala se tudi delo na dom (dobro postranski zaslužek). Sprejemajo se tudi naročila za izdelovanje čipk in konfekcije na združnični ali združnični izročeni vzorcih. Glej tudi današnji insert.

— **Koncert v hotelu Tivoli** se vrši jutri v nedeljo 12. t. m. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Godba dravske divizije. Se uriporoča Vekoslav Dolničar.

— **Kino Matica** predvaja danes 12. t. m. zadnjič veleznanično senzacijsko dramo »Mačiste in kazničec 51« na kar si usojamo opozarjati cenj. občinstvo, katere-mu je filmski orjak »Mačiste zelo priljubljen. Od 13. — 15. t. m. »Marquiza de Chatelet«.

— **Kavarna in restavracija** na strelišču pod Rožnikom 13. maja ob 3. koncert. — Vstopnina prosta.

— **Lahko nagajenje k prehlajenju?** Prevelika občutljivost? Bolečine oči in nare-di teh odporno masiranje in umivanje s Fellerjevim Elizafluidom! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žganje Kot kosmetikum že 25 let priljubljen za negovanje zob, zobnega mesa, ust in kože na glavni S pakovanjem in poštnino 3 dvovalne ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvovalnih ali 12 specialnih steklenic 208 dinarjev in 5% doplatka razpošilja: lekarnar Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elizafluid št. 238, Hrvatsko.

— **Nevarnostkom z oshablom spodnjim delom telesa** pripravi grenčica »Franz-Josef« redno delovanje žlečica in črevesa. Čisto glavo in mirno spanje.

Sokolstvo.

— **Sokolsko društvo v Ljubljani** (Narodni dom) naznanja svoemu članstvu, da je prišel društveni sluga s pobiranjem članarine za prvo polletje 1923. To objavljamo, da pripravljamo članstvo svoj prispevek, ki znaša mesečno 3 Din. (savezni in župni prispevek je všteti). Prosimo članstvo, naj naroči v slučaju odsotnosti svojem (gospodinu), da poravnajo zanje članarino, ker prihranilo s tem nabralcu dvakratno pot. Oni, ki članarino ne bodo poravnali, se v smislu pravilnika o spremljanju in črtanju izbrisalo iz seznamov članstva. Pri tej priliki opozarjamo ponovno, da mora posecati vsak član (ica), do izpolnitve tega 26. leta telovadbe, Kdor ne sme ali ne more telovaditi radi tehničnih vzrokov (bolezen, zaposlenost itd.), se mora osebno opravičiti pri načelniku, načelnici, po potrebi z dokazili.

— **Tomboha Sokola I.** se vrši v nedeljo 13. maja ob 15. popoldne v Zvezdi in na Kongresnem trgu. Število tombol je naraslo na sedem. Dobitki so lepi in dragoceni. Posebite po tablicah dokler je še čas! — Razpečevalce tablic prosimo, da obračunajo z blaginjo v nedeljo, ko potuje dopoldne in popoldne na Kongresnem trgu v trgovini M. Geršak & Co.

— **Ženski prednjački zbor Sokola I.** v Ljubljani opozarja, da se po 15. maju ne bodo več na novo učile obvezne župne vaje, zato prosijo, da se članice, kakor tudi narasli in dedke udeležujejo točno in redno telovadnih ur. — Zdravo!

— **Sokolsko društvo v Ljubljani** (Narodni dom) priredi v četrtek 17. t. m. ob osmih zvečer v društveni telovadnici nastop svojega članstva. Vstopnice po 3, 6 in 8 Din se dobijo v torek in sredo od 18. do 19. v odborovi sobi ter v četrtek eno uro pred začetkom pri blagajni. — Zdravo!

— **Sokolsko društvo Gorenja vas-Poljane** vabi k slavnostni otvoritvi Sokolskega doma v Gorenji vasi dne 20. maja 1923. Spored: Dne 19. maja ob 20. zvečer »Veleja«, drama v treh dejanjih, dne 20. maja ob 19. Poklonitev manom dr. Ivana Tavčarja, ob 9. skušnja za popoldanski nastop, ob pol 10. pozdrav gostov v Poljanah, ob 11. obhod, ob pol 12. slavnostna otvoritev Sokolskega doma ob 14. javna telovadba. Po telovadbi veselica, ob lepem vremenu pred Sokolskim domom, ob slabem vremenu pa v domu. Sodeluje godba Sokola II. iz Ljubljane. — Odbor.

JUTRI V NEDELJO 13. MAJA VSI V ŠISKO NA SOKOLSKO MAJNIŠKO VESELICO!

Turistika in sport.

— **O slovenskih Alpah** je snoči predaval v Trgovalnem domu v Zagrebu g. Gušić. Svoje predavanje je polnileval s krasnimi sklopičnimi slikami iz Julijskih Alp, Savinskih planin in iz Karavank.

— **Izlet hrvaških turistov na Triglav.** »Hrvatsko planinarsko društvo« namerava o binkošnih napravit izlet na Triglav. Kakor poročajo »Obzora«, oddeljo hrvaški turisti iz Zagreba preko Karlovca in Ljubljane v Mostarano. V soboto dopoldne hočejo prodrati preko praga na Kredarico. Tu hočejo prenočiti, v nedeljo pa hočejo udatiti preko sedmih jezer v Bohinj ter prenočiti pri Zlatorogu. Ne vemo, kdo je napravil zagrebškimi planincem ta načrt, ki bi ga težko izvedli najbolj izvežbani turisti, kamoli nezurjeni začetniki. Takšen izlet na Triglav bi se dal lažje izvesti v božiču, kakor pa v maju, ko se po planinah več metrov visok snežni udira in ko groze turisti tudi snežni plazovi. Pametnejši načrt si je izbrala podružnica »Hrvatskega planinarskega društva« v Jastrebarskem, ki napravi o binkošnih izlet na Golico in potem skozi Vintgar na Bled in v Bohinj.

— **Atletiksportklub Celje** je Drava Varždin 5:1 (2:1) v četrtek je gostoval celjski Atletiksportklub v Varždinu in premagal tamošnjo Dravo z visoko razliko 5:1. Izgali so učinkovito in kombinirano. Revanšna tekma se vrši v nedeljo 18. t. m. v Celju. Radi dobre forme ugneči postati naireneši tekmeč za prvanstvo Slovenije 1. 1923.

— **Sparta (Praga: Amateure** (Munja 3:5. Včerajšnji dan. t. j. četrtek je bil dan športnih presenečenj. Sarajevski Sašk je porazil S. K. Wacker iz Monakova 4:2 in na Dunaju je bila toena nepremagljiva praška Sparta, ki je takorekoč favoriti na kontinentu. Porazili so jo Amateurji s 5:3 in s tem popravili katastrofalno izkldo, ki so jo

dobili od Sparte pri poslednjem srečanju v Pragi, kjer so bili tepeni 6:0. Tekma se je vršila na igrišču Hote Warte na Dunaju pri udeležbi 35.000 ljudi, ki so vztrajali do konca, navzlic temu, da je dež lila v potokih. Pri Amateurjih je sodeloval znani briljantni tehničar Schaffer, ki je brezdvomno največji pripomoček Amateurjem k zmagi. Pražani so nastopili s dvema rezervama. Dunajske sportne kritike poročajo, da Sparta navzlic temu, da je igro izgubila popolnoma zaslužni naslov mojster kontinenta, kajti pri njihovem igranju je človek dobil vtis, da strele na goal direktno iz rokava stresajo. Da niso zmagali je pripisovati sijajni igri njihovih zmagoviteljev, ki so odigrali svojo najboljšo igro svojega obstanka. Amateurji so bili v premoči tekmo prvega časa, tekmo drugega pa je prehajala na površje Sparta. Hude naliv ji je preprečil izenačenje. Poraz Sparte je vzbudil po celi Evropi velik odmev.

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

OPERA.

Sobota 12. maja: Na čast srbskim gostom slavni »Pjevački družini Stanković« iz Beograda. »Gorenjski slavček«. Začetek ob štirih popoldne. Izven.

DRAMA.

Sobota 12. maja: Zaprt.

— Umetniška razstava. Opozorjamo naše občinstvo, da se Buck-Dollinjeva razstava nadalja preko binkoštnih praznikov.

— »Gorenjski slavček« po znižanih cenah. Na čast članom Pevskega društva Stanković iz Beograda se vrstijo v soboto, 12. t. m. ob štirih popoldne izvirna slovenska opera »Gorenjski slavček«. Cene se znižane, dijaške. Občinstvo brez izjeme se na to predstavo opozarja in vabi, da se je v čimvečjem številu udeleži.

— Uspeh slovenske umetnice v Dalmaciji. Na »Narodnem Pozorišču« v Splitu deluje zajedno s svojim soprogom, priznanim režiserjem, že drugo sezono gospa Ida Pregarčeva, ljubljanskemu občinstvu v najlepšem spominu za časa njenega umetniškega udejstvovanja na ljubljanskem odru. Simpatična dramska umetnica, kateri je svoj čas naša gledališka kritika priznala odlične umetniške kvalitete, zavzema na splitskem odru nadvse ugledno mesto in je s svojo ustvarjalno silo v kratkem času postala ljubljensko širokega gledališkega občinstva in redkih oboževalcev Talijani. O njenem nedavnem nastopu v eskitični Oskar Wildeovi »Salomi«, kjer je kreirala naslovno vlogo, priobčilo so splitski dnevniki laskava poročila, ki jih v izveščkih ponatiskujemo. »Nova Dobba« izvalja med drugim: »Ga Pregarčeva, tudi fizično vrlo primerna figura za junakinja Wildeove drame podala je v streljajih svojega vitkega telesa in v žaru svojih oči pregnantnega izraza onim psihološkim viugastim prelazom, iz kojih je skan ta plod razigrane pesnikove fantazije. Ples sedmero pajčolanov je bil zelo sugestiven...« Receptent dnevnika »Jugoslavenski Narod« piše v 75. številu: »Svetla točka v tej predstavi je bila ga. Ida Pregarčeva, nositeljica glavne vloge. Vrline in odlike ga. Pregarčeve poznamo vrlo dobro, no s to igro nas je ona uprav iznenadila. Vsaka njena linija je bila dovršena in umetniško izdelana. Vsa ona živalska strast in divja perversnost se je verno odražala v vsaki njeni kretnji. V času njenega umiranja je bila velika in divna. Njena mirna smrt s enim samim zamolklim in tihim krikom je bila silna belst smrti laboda...« Predsednica »Salome« je zaslužila to darovano cvetje in mi ji čestitamo...« Tako piše splitska gledališka kritika o poslednji umetniški kreaciji naše tržaške rojakinje. Uverjeni smo, da je »Saloma« gospe Pregarčeve samo korak na njenem umetniškem potu navzgor do višini čiste dramske umetnosti. Zato nas zaslužen priznanje iz tujih ust tembolj navdaja z radostnim zadovoljenjem in opravičeno nado na še vse večje uspehe.

K. D.

Glasbeni vestnik

— III. veliki simfonični koncert Zveze godbenikov za Slovenijo v Ljubljani se vrši v petek, dne 25. maja ob 20. zvečer v veliki dvorani hotela Union. Na programu so Suk, Čajkovski in Wagner. Koncert dirigira operni ravnatelj g. F. Rukavina in kapelnik opere g. L. Matačić. Vstopnice so v predprodaji kakor običajno v knjigarni Glasbene Matice, Kongresni trg.

— »Zveza godbenikov za Slovenijo« v Ljubljani ima I. redni občni zbor v nedeljo, dne 13. maja ob 9. dopoldne v salonu hotela »Lloyd« (Ljubljana, Sv. Petra cesta) s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika, 2. Poročilo tajnika, 3. Poročilo blaginika, 4. Odobrenje pravil za smrti in podpori fond, 5. Odobrenje pravil za koncertni fond, 6. Slučajnosti, 7. Volitve v novi odbor. Če ni ob določenih urah navzoča zadostna večina članov, se vrši na podlagi § 21 zvezinskih pravil eno uro pozneje nov občni zbor s istim dnevnim redom, kateri sklepa ne glede na število prisotnih članov. Eventuelne želje je treba sporočiti najkasneje do 1. maja 1933.

— Na XXVI. predzadnji letošnji matineji izjaja Završka filharmonija v nedeljo 31. t. m. Čajkovskega IV. simfonijo, njegovo uverturo 1812 in Dukasovo prediero k III. delanju opere Ariane et Barbe bleue.

Zbirajte znamke za »Jugoslovensko Matico«

Gospodarstvo.

OBCNI ZBOR ZVEZE TRGOVSKIH GREMIJEV IN ZADRUG ZA SLOVENIJO.

V sredo 9. maja se je vršil v Mestnem domu IV. redni občni zbor Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo, ki se ga je udeležilo 68 delegatov. Zborovanje je otvoril zvezi načelnik g. Ivan Jelačin, ki je pozdravil navzočega velikega župana dr. Lukana, preds. tajnika kom. dr. Novaka, zastop. min. trg. in ind. vlad. svetnika dr. Lubca, preds. trg. zbornice Iv. Kneza, dr. Plešsa, zastop. zveze industrije in inž. Šukljeja in dr. Goriška in nač. zveze obrtnih zadrug g. Franchetija. Predsednik je v svojem otvoritvenem govoru očrtal pomen in bodoče članove gremijev, nakar je sledilo poročilo blaginika o računskem zaključku za leto 1932. Aktivna znaša za preteklo leto 59.366 95 D, ki se krije s pasivo tako, da je v računskem zaključku popolno ravnovesje. Pregledna komisija je ugotovila, da so računi v redu in zato je g. Stupica predlagal, naj se da načelstvu in blaginiku absolutorij. Proračun za leto 1933 se je nekoliko razširil, ker je ljubljanski gremij predlagal, naj se osnuje stalno zastopstvo v Beogradu, celjski gremij pa je prosil, naj se sprejme v proračun postavka za potne stroške zvezinskih delegatov in odbornikov na zvezne seje. K temu je treba pristeti še stroške za brezplačni Trgovski list, ki se bo dostavljal na predlog gremijev v Kranju vsom članom enkrat na mesec. Ti izredni stroški znašajo za letošnje leto 170 tisoč dinarjev. Lastni stroški gremijev pa znašajo 70 tisoč dinarjev. Nasproti tem potrebščinam pa stoji kritje 73.762,97 dinarjev tako, da preostala nepokritih okrog 183 tisoč dinarjev. To svoto bo treba kriti z novo članarino in drugimi prispevki članov. Vseh zvezinskih zadrug je v Sloveniji 240. Po debati o proračunu so se vršile volitve. Za načelnika je bil izvoljen g. Ivan Jelačin ml., za odbornike v Ljubljani: g. F. Stupica, A. Sarabon, I. Kostevc, F. Medic in J. Verovšek; za okolič g. F. Zebal in V. Novak; za Maribor: g. V. Weiz in I. Kajžar; za Celje g. R. Stermecki in P. Lukas; za Radovljico L. Fürsager, za Logatec S. Lenarčič, za Ormož L. Kuharič. Za namestnike so bili izvoljeni g. M. Ambrožič, J. Kavčič, M. Senčar, I. Sošarič, A. Tomic in F. Leskovšek. V resoluciji, ki je bila sprejeta na popoldanski seji, zahteva zveza trgovskih gremijev od tozadevnih oblasti, da se ustanovi v Ljubljani efektivna borza, da se osnuje enotno železniško ravnanje za vso Slovenijo, zgradi telefonsko zvezo Sušak - Kočevje - Reka in posveti več pažnje trgovskemu strokovnemu šolstvu. Predsednik je s hvaležnostjo omenil ljubljansko kreditno banko, ki je darovala za zgradbo trgovske akademije 1 milijon kron.

TROVOJSKA BANKA.

(Prej Slovenska eskomptna banka.) Dne 9. tm. se je izvršil občni zbor, ki je bil zelo dobro obiskan. Iz odborovke poročila posnemamo, da je tudi ta denarni zbor sedaj v pravih in kar je najvažnejše — mirnih rokah, da so znani dogodki ostali ne samo brez vseh posledic, marveč pomogli temu bančnemu zavodu, da je prišel v pravi tir, ki pelje brez vsake nadaljevalne težave v vedno lepšo prihodnost krepkega, vsestranskega razvoja in razmaha.

Poslovno poročilo začena s poudarkom, da je predložena bilanca prva bilanca Trgovske banke, istočasno pa tudi še sta bilanca Slovenske eskomptne banke, ki se je v preteklem letu združila s Trgovsko banko. Radi tega je treba, nadaljevali poročilo da se v kratkem povrnemo na postanek Trgovske banke, nien začeten razvoj in nieno združitev s Slovensko eskomptno banko, kakor tudi na sad te fuzije. Ustanovitelji Trgovske banke so hoteli ustanoviti slovenskim trgovcem lastno denarno središče za namenom služiti v resnici trgovskim interesom in ciljem z dajanjem izključno trgovskih kreditov in ne se pečati v večji meri z industrijskimi podjetji.

Razne težkoče, kakor tudi pogajanja z drugimi interesimi skupinami so dale časa onemogočali definitivno ustanovitev Trgovske banke. Šele občni zbor v februarju 1932 jo je poklical v življenje z ustanovno glavnico dinarjev 2.500.000.—. Ze tedaj naraščajoča denarna kriza ustanovitelj zavoda ni postavila pred lahko nalogo. Kaiti časi, ko je bilo denarja v preobilici in tedaj delnice lahko oddajati, so minili. Vzlic temu se je zavod v najkrajšem času lepo razvil. In že v mesecu aprilu je bila vsled sklepa občnega zbora dvigljena delniška glavnica na 7.500.000.— dinarjev. Ker pa tudi ta višina delniške glavnice za sedanje razmere ni zadostovala, bilo je treba stremeti za tem, da se novo ustanovljena banka združi s kakim sorodnim denarnim zavodom.

Slučaj je hotel, da so ravno ustanovitelj Trgovske banke imeli v svojih rokah tudi večino delnic Slovenske eskomptne banke. Za redni občni zbor Slovenske eskomptne banke, ki se je imel vršiti 23. III. 1932, je bila do malega velika večina vseh delnic Slovenske eskomptne banke v trdnih rokah ustanoviteljev in ožjih sodelavcev Trgovske banke. Enih kot drugih delničarjev misel in želja je bila oba zavoda potom združiti običajni, ustvariti močan, modern in krepk denarni zavod, ki bo v resnici ustrezal svojim namenom. Toda tudi izvedba te naloge je zahtevala svoje težkoče in ovire. Stari upravni svet Slovenske eskomptne banke je zastavil vso silo, da prepreči voljo velike večine delničarjev in se ni pri tem posluževal ravno izbranih sredstev. Občni zbor, ki ga je tedajni upravni svet hotel s silo preprečiti, se je navzlic temu vršil v najlepšem redu. Izvoljen je bil nov upravni svet, ki je svojo, od delničarjev mu stavljeno nalogo tudi rešil z najlepšim uspehom s tem, da je izpolnil na izrednem občnem zboru

Trgovske banke kakor tudi Slovenske eskomptne banke, sklicanem na dne 20. maja 1932, soglasno odobritev fuzije obeh zavodov pod imenom »Trgovska banka d. d. v Ljubljani«. Stareši zavod je prevzel trdno in naslov šele stoprav na novo ustanovljene banke, zlasti radi tega, da naj izhaja iz besedila trdne značaj zavoda, njegove smernice in ker se nahaja velika večina delnic obeh zavodov v lasti in posesti trgovskih krogov. Združitev obeh bank se je izvršila v najlepšem redu, brez vsakih kasnejših težkoč. Ta fuzija se ni izvršila samo v formalno-pravnem oziru brezhibno, temveč tudi z najlepšim gnotnim uspehom, kar nam izkazuje letošnja bilanca.

Novi skupni upravni svet obeh zavodov je predvsem postavil zavod na strogo strokovno in stanovsko trgovsko stališče ter izključil vse politične in strankarske momente.

Nesigurne denarne razmere na denarnem trgu so sicer delovanje zavoda v preteklem letu precej ovirale. Toda enake težkoče so imeli tudi drugi zavodi. S tem, da dovoljuje zavod predvsem trgovske kredite, služi širšim krogom. Ima svoja sredstva investirana v večje številu manjših kreditov, katere investicije so pa zato tem bolj mobilne. Položaj se je pa zadnje čase poslabšal, pomanjkanje denarja je postalo naravnost katastrofalno. In če je bila kedaj, je ob sedanjem času rezerviranost na mestu. Vodstvo zavoda ne smatra sedanje dobe primerne za nove investicije in nove kredite, ker obstoječa sredstva ledva zadostujejo za potrebe stare klientele. To poslovanje je rodilo tudi že doslej jako lepe sadove. Kaiti okrog Trgovske banke je izbran dober del uvoznikov in izvoznikov in se je vsled tega promet s tujimi denarnimi sredstvi izredno ugodno razvil.

Podružnice v Novem mestu, Rakeku in Slovenjgradcu, kakor tudi naša Menjalnica v Ljubljani, so dale zelo ugodne rezultate. Podružnica Maribor, je n. pr. imela že v prvem letu zelo povolen uspeh. Na novo ustanovljeni podružnici v Slov. Bistrici in Konjicah ter ekspoziura v Dravogradu so ustanovljene šele v zadnjem času in obetajo dober razvoj.

Celotni uspeh je razviden iz dosežnega dobička, kateri znaša K 7.697.099,12. (Konec prihodnjic.)

—g Poročilo z žitnega trga. Tendence je ostala tudi ta teden labava. Pšenica se je tržila franco volvodinska postaja po K 17,70/80, zdrava koruza 10,30. oves 11,60, ječmen 12,40, prima moka nišla K 27.—, krušna 23,20. Zanimivo je, da se drži cena nišla v Ljubljani še vedno na K 30.—, medtem ko se dobi št. 3 po K 24.—. Vzrok je, da se more na tujakšnem tržišču prodati le belo moko, med tem ko krušna zaostaja in jo prodajajo trgovci v izgubo. Na podlagi cene K 23,20 v Volvodini stane namreč ista trkovca na debelo v Ljubljani po lastni ceni K 25,60.

—g Svinjski sejem v Mariboru. Na sejem dne 11. maja se je prignalo 392 svinj in nekaj drobnice. Cene v K veljavni: mladi prašiči 5—6 tednov stari 500—1000, 7—9 tednov stari 1400—2500, 3—4 mesece stari 2000—2500, 5—7 mesecev stari 3400—4500, 8—10 mesecev stari 4600—5500, 1 leto stari 6000—7000, 1 kg žive teže 90—100 K, mrtve 120—130 K, 1 koza 1000—1500 K. Kupčija je bila kljub slabemu vremenu zelo živahna. Cene se niso podražile.

—g Zagrebški trg. Cene v dinarjih za 100 kg postavno baška, odnosno volvodinska postaja notirajo: Pšenica (76—77 K) 445—450, rumena koruza 255—260, bela 295—300, defektna 180—250 K (71—72 K) 370—375, ječmen za pivovarne 325—340, za krmo 295—305, oves 285—295, pisani fižol 500—600, beli 450—500, pšenična moka »a« 675—700, »b« 650—675, »c« 625—650 za krmo 225—230, ržena moka 500—525, drobnl otrobi 160—180, debeli 250. Tendence mirna, slaba.

—g Beogradska blagovna borza 11. maja. Beograd 11. maja. Cene notirajo: pšenica za avgust 76—77 K 3—4% franco vagon Beograd poudba 360, iskanje 350 nova koruza franco vagon Klenak 280, ječmen za avgust pariteta Beograd 280, rešetani oves franco Beograd 290, 282,50, slive franco Šabac 230, 220 (220) slive franco vlačilec Zabrežje 305, 295 (300), banatski otrobi brutto za netto franco Beograd 172,50. Tendence slaba. Zanimanje za termiške zaključke, posebno za pšenico in ječmen.

—g Novosadska blagovna borza 11. maja. Novi Sad, 11. maja. Notirajo v dinarjih: baška pšenica 3 vag. 443,30, baški ječmen poudba 315, baški oves 2 vag. 285, baška koruza 15 vag. 250—255, baška ab ladja 10 vag. 255, okrogla baška koruza 5 vag. 256—260, banatska okrogla 3 vag. 257,50, banatska ab Smederevo dupl. kasa 5 vag. 265, beli baški fižol iskanje 495, moka baška »a« 1 vag. 675, »a« poudba 665, »a« poudba 635, »a« 580, »a« poudba 520, baški otrobi v vrečah od 46 te poudba 145, baški v papirnatih vrečah poudba 140, banatski v papirnatih vrečah 1 vag. 150. Tendence netzpremenjena.

—g Kmetijski punkt po deželi: Oddelak za kmetijski prireditelj v drugi polovici meseca maja t. m. naslednja strokovna predavanja in sicer na Kranjskem: na binkoštno nedeljo dne 20. maja t. m. V Ribnem pri Bledu, o gnojenju z umetnim in hlevskim gnojem (Sušič), v Zireh o splošnem kmetištvu (A. Matičič), na Trati in Poljanah o živinoreji (Hladnik). V nedeljo, dne 27. maja t. m. V Mirni peči na Doli, o živinoreji in kmetijski organizaciji (Gregorc), v Zalnji o poljedelstvu, živinoreji in travništvu (Jereb), v Bohinjski Belt o gnojenju z umetnim in hlevskim gnojem (Sušič) in o izreji molzne krave (Pevc), v Zagradu o reji plemenskih bikov in telic in sadjarstvu (Kafol), v Leskovcu pri Krškem o gnojenju (Ambrož), o izreji molzne krave (Pevc), v Sp. Logu o splošnem gospodar-

stvu (Zdolšek), v Semeču o zadrugištvu (Konda), v Krtni (okr. Kamnik) o živinoreji (Marinček). Na Stašerskem: na binkoštno nedeljo, dne 20. maja t. m. Na Puški gori o gospodarstvu (J. Zupanc), na Binkoštni ponedeljek, dne 21. maja t. m. V Janžu na Vinski gori o živinoreji (Wernig), v Zg. Hudiču o svinjereji (Al. Zupanc) V nedeljo, dne 27. maja t. m. V Smartnem pri Slovenjgradcu o prašičereji in perutninarstvu (Wernig), pri Sv. Lovrencu ob Prožnu o živinoreji (Al. Zupanc), v Stopercih o gospodarstvu (J. Zupanc), v Ižekovcih v Prekmurju o govejih in svinjskih hlevih (Vojsk), v Vaučvasti-Rankovci v Prekmurju o sadjarstvu in živinoreji (Pavlica), V ponedeljek, dne 28. maja t. m. v Krogu-Sv. Boifenk o trtoraji (Fr. Matičič).

—g Ustanovitev vrtnarske in sadjarske podružnice za Ljubljano bo dne 13. maja t. m. ob 10. uri v posvetovalnici Kmetijskega društva, Turjaški trg. Vsi člani in prijatelji vrtnarstva in sadjarstva se vabijo na to zborovanje, zlasti pa k pristupu k podružnici.

—g Znižane vozne cene za semenj v Padovini. Ravnanstvo južne železnice je dovolilo za tovore namenjene na vzorčni velesejm v Padovini 50% znižanje običajnih tovarnih tarifov. Velesejem se vrši od 1. do 15. junija t. m.

—g Za III. ljubljanski vzorčni velesejem od 1.—10. sept. 1933 se letos posebno zanimajo inozemstvo, od kjer je dospelo že veliko priliv. Iz teh je razvidno, da bodo na letošnji velesejmski prireditvi razstavile češke, poljske, avstrijske, nemške, belgijske, francoske in italijanske trdke. Prospekte je zahtevalo tudi več trdk iz Anglije, Amerike, Severne Afrike in Male Azije, ki žele potom ljubljanskega velesejma stopiti v ožje stike z našimi trgovci. Ljubljana je prag na orient in že to deitvo samo dale značaj ljubljanskim velesejmom in kaže njih pomen. Tudi delstvo, da ima ljubljanski velesejem po vseh za nas važnejših državah Evrope svoje zastopnike, in da se v kratkem otvori tako zastopstvo tudi v Ameriki, kaže na veliko zanimanje, ki vlada za to velevažno gospodarsko ustanovo. Opozorjamo vse domače pridobitne kroge, da je velesejem v prvi vrsti namenjen domači industriji, obrti in trgovini in da se bo predvsem oziralo na domače trdke, če bodo pravočasno poslale svoje prijavnice. Pri razdeljevanju prostora se bo gledalo na vrstni red prihajajočih prijavnic ter naj torej vsakdo v svojem lastnem interesu prijavno takoj izpolni in pošlje uradu ljubljanskega velesejma v Ljubljani, Gosposvetska cesta, kateri na zahtevo takoj pošlje prospekt in da vse informacije pisмено in ustmeno.

Društvene vesti.

— Glavni odbor »Jadranske Straže« za Slovenijo v Ljubljani priredi dne 10. junija t. m. svojo prvo veliko ljudsko veselico. Z ozirom na veleprijetilni namen društva, ki je popolnoma nadstrankarsko in zasleduje izključno državne interese, se prosijo vsa društva, da opuste za nedeljo 10. junija vse event. projektirane prireditve, veselice in večje skupne izlete da se prepreči kolizija, ki bi lahko škodovala tej domoljubni prireditvi. Obenem se sporoča, da bodo članice društva prihodnje dni nabirale darove za srečolov rečne prireditve in le domolubna javnost naprošena, da daruje po svojih močeh v prilog društva, ki si je stavilo plemenito nalogo, buditi zanimanje in interes za ocvanje in eksploatacijo našega morja. Nabirane pole se bodo numerirale in opremljene s pečatom in podpisu odbora, da se tako izogne vsaki ev. zlorabi s strani neupravičenih nabiralcev.

— Česká obec. V soboto scházka u Mraků — Rimska cesta, tam tež bližji správy o celodenním nádherném výletu do Pekla. Odjezd z Již. nádr. v neděli ráno o 5.40. Sučastněte se co možná nejvíce i seznámýnu. Gostje dobrodošli.

— Akad. soc. ped. krožek priredi v ponedeljek, dne 14. t. m. ob 20. na kr. moškem učiteljsku sestanku s sledečim sporedom: 1.) Vest. (ref. tov. Jug.). 2.) Porazgovor. Člani krožka, kakor tudi vsi drugi, ki se zanimajo za temo, vljudno vabljene.

— Društva koncepcijskih uradnikov politične uprave v Sloveniji redni občni zbor se vrši dne 26. maja ob pol 16. v knjižnični dvorani pokrajinske uprave za Slovenijo z običajnim dnevnim redom: 1.) Poročilo odbora. 2.) Volitve novega odbora. 3.) Slučajnosti. Člani ob južni železnici, ki se udeležijo občnega zbora, se vabijo, naj to vsa do 18. t. m. sporoče odboru, da se morejo pravočasno preskrbeti izkaznice za znižano vožnjo. Ako državna železnica dovoli popust, se člani pravočasno obveste. — Odbor.

— Vabimo vse naše redne in podporne člane k rednemu občnemu zboru, ki se vrši dne 13. maja 1933 v »Slavčevi« dvorani Narodnega doma v Ljubljani. Začetek točno ob 10. Predsednik »Podpornega društva slepih« v Ljubljani, G. F. Jurásek.

— »Kluba Primorke« občni zbor se je vršil v torek dne 8. maja, t. i. v damski sobi kavarnе »Emona« z običajnim dnevnim redom in ob številni udeležbi članic. Radi odsotnosti g. predsednika dr. Baltičeve, je otvorila občni zbor podpredsednica ga. Maša Gromova. Nato je tajnica ga. Zalčeva podala obširno poročilo o delovanju kluba v minulemu letu, kar so vzele članice z odobravanjem na znanje. Iz poročila blaginikaške ge. Guštinove se je z zadovoljstvom konstatiralo, da je klub v minulemu poslovnem letu zbral na raznih prispevkih, skupkih tombole in drugih prireditvah, ogromno svoto skoraj pol milijona kron, kateri je porabil v dobrodelne namene, po večini v podporo rojakom-primorcem. Pri nato sledečih volitvah so bile izvoljene gospe: predsednica: Vida Baltič, podpredsednica: Maša Grom, tajnica: Olga Zajec, blaginikaška: Milka Guštin, namestnica tajnice: Jožica Novak, namestnica blaginikaške: Olga Puc in odbornice ge: Ema Dorčičeva, Roža Gregorinova, Marijeta Gostiča, Ben-

kovič, Lojzka Lisec, Ida Lah, Ida Mašera, Irma Marušič, Jožka Srgar, Volavšek Dragica, Milena Žerjavova in gđc. Ana Rustja. — Gasilno društvo v Kropi proslavi dne 1. julija 1933 svojo 30. letnico ter prosti in vabi bratska društva v okolici, da upoštevaljo to pri svojih prireditvah.

NAJNOVEJŠA POROČILA. Češki komunisti proti generalu Fochu.

— Praga, 11. maja. (Izv.) V zbornici je prišel danes v razpravo zakonski načrt o disciplinarnem postopanju pri voljkih. Komunisti Hacken je v žaljivih besedah napadel francoskega maršala Focha, označujoč ga za predstavnika zapadnoevropskega imperijalizma ter se izjavljal proti sprejemu generala Focha. Voljni minister je žaljivke z vso odločnostjo zavrnil.

SOZALJE FRANCOSKIH KOMUNISTOV.

— Bern, 11. maja. ŠBA.) Centralni odbor francoske komunistične stranke je poslal ruskemu sovjetskemu poslaniku v Berlin nastopno brzojavko: Vorovski v Lausanni umorjen, oba tajnika težko ranjena. Naša stranka je skrajno ogorčena nad krvočolnim činom, izraža globoko sožalje in začne takoj protestno akcijo. Prosimo brzojavnega pooblastila in direktiv glede zaščite interesov ruske delegacije in pokreba umorjenega Vorovskega. Načelstvo komunistične stranke je stopilo takoj v stike s šefom političnega departamenta Motta. Danes jutraj je odpotoval delegat načelstva v Lausanne.

PROTEST PROTI OBSODBI KRUPPA.

— Essen, 11. maja. (Wolff.) Protestna stavka essenskega delavstva proti verdenski obsodbi se je začela ob 11. in se je vršila brez incidentov. Posebno pozornost je vzbudil ruskemu sovjetskemu poslaniku v Berlin nastopno brzojavko: Vorovski v Lausanni umorjen, oba tajnika težko ranjena. Naša stranka je skrajno ogorčena nad krvočolnim činom, izraža globoko sožalje in začne takoj protestno akcijo. Prosimo brzojavnega pooblastila in direktiv glede zaščite interesov ruske delegacije in pokreba umorjenega Vorovskega. Načelstvo komunistične stranke je stopilo takoj v stike s šefom političnega departamenta Motta. Danes jutraj je odpotoval delegat načelstva v Lausanne.

MADŽARSKA AKCIJA ZA FINANČNO POMOČ.

— Budimpešta, 11. maja. Madžarski brzojavni urad poroča iz Londona: Ministrski predsednik grof Bethlen in finančni minister pl. Kallay, ki sta imela tekmo današnjega dne izčrpano posvetovanja s guvernerjem angleške banke Montague Normanom, finančnim ravnateljem trdk Rothschild in baron Schröder in z blivšim zunanjim ministrom lordom Landstowne, sta odpotovala danes zvečer iz Londona v Pariz. V pogovoru z novinarji je ministrski predsednik Bethlen izjavil, da je zadovoljen z uspehom teh pogajanj.

CITA PRODAJA DRAGOCENOSTI.

— Dunaj, 12. maja. (Izv.) Po poročilu iz Rima posreduje starinarji med Cito in Parizom, da proda iz l. 1450 izvirajočo »Codels Borsio Este« za 4500.000 lir. Kodeks vsebuje originalne slike raznih tedanjih srednjeveških kostumov in dragocene slike.

VREMENSKO POROČILO.

— Dunaj, 11. maja. (Uradno vremensko poročilo.) Hladni vetrovi so povzročili večer v Avstriji obilne padavine. V krajih nad 1000 m morske višine je padal celo sneg. Temperatura je bila jutraj večnoma pod 10°, v gorskih krajih pod 5°. Nad Anglesko se razprostira zopet cyclon. Prihodnje dni bo vreme jasno in zelo spremenljivo. Pričakovati je tupalet lepo in jasno. Toda bržkone samo en dan, potem pa zopet dež in spremenljive zapadne vetrove.

Borzna poročila.

— Zagreb 12. maja. Danes borza ni poslovala.

— Curih, 12. maja. (Izvir.) Današnja predborza: Zagreb 5,80, Berlin 0,0137, Amsterdam 217,80, Newyork 5,565, London 25,72, Pariz 36,80, Milan 26,90, Praga 16,57 Budimpešta 0,105, Varšava 0,0116, Dunaj 0,0078, avstr. žlg. krone 0,007825, Sofia 4,44.

— Trst, 11. maja. Zagreb 21,70, Berlin 0,057, Praga 61,50, Pariz 130, London 96, Newyork 20,75, Curih 37,4.

Poizvedbe.

— Izgubil sem dne 10. t. m. na praznik vnebohoda na Krimu listino z nekaj denarja in važnimi osebnimi listinami, iz katerih je razviden moj natančen naslov, kamor naj se mi vrne našeno, odnosno se odda proti dobri nagradi na policijskem ravnateljstvu v Ljubljani. Evg. Sila.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMŠEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Poslano. IZJAVA.

Na palači Ljudske posojilnice imam pritrjeno na desni strani glavnega vhoda tablico z napisom v državnih barvah: Doktor Groyer.

Ljudska posojilnica je s tožbo C II 141/23 zahtevala, da moram ta napis odstraniti, navalaioč med drugim tudi to, da kvarti utis hiše, ker je v križnih barvah. Sodisce je z razsodbo z dne 25. IV. 1933. ta zahtevek zavrnilo.

V noči od 8. na 9. t. m. po polnoči je globlona roka to tablico poškodovala, hoče li s silo odstraniti.

Najkulantnejši in najmodernejši anončni in reklamni zavod

Ljubljana, Stari trg 19-II

„APOLLO“ R. Golebiowski

Ljubljana, Stari trg 19-II

Izdaja najmodernejše in najuspešnejše reklame. — Sprejema naročila za vse tu in inozemske časopise. — Kakor tudi naročila za vsakovrstna števila. —
Točna postrežba. — Konkurenčne cene.**Primerne službe**

v kakem podjetju ali trgovini ISČE vojašine prost MLADENIČ kot skladiščnik ali kaj podobnega. — Ponudbe pod »Služba/4910« na upravo »Slov. Naroda«.

NOV MODERNI**priklopni voz**

ZA MOTORNO KOLO se po ugodni ceni prodaja. Tvrška KENDA, Ljubljana. 4772

Trstjezastrop

izdeluje in prodaja na debelo in drobno po najnižjih cenah. Pri večjih množicah znaten popust. **ANTON STEINER**, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo.

Stavbna parcela

(ca. 1100 m²) na Prulah JE NA PRODAJ. — Naslov pove uprava lista. 4850

Bele obleke

ZA BIRMANKE, kakor tudi SPODNJE OBLEKE in DRUGO PERILO zvrst. NUDI v veliki izbiri PO NIZKIH CENAH TVRDKA F. in I. GOŠČIČAR, »PRI IVANKI«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. 4497

Prodaja se

poceni na novo popravljen motor UNIBUS Dion Ponton 30/40 HP. Hermina Kvas, Vojnik pri Celju. 4587

Vizitke in kuverte priporočila

Narodna tiskarna v Ljubljani.

Prodaja se

3000 KOMADOV KOSTANJEVIH DROGOV od 8 in pol do 14 metrov dolžine. Dobava šest tednov. Cena nizka. — Ponudbe na poštini predal 103, Ljubljana. 4836

Dobro bizeljsko**vino naprodaj!**

Okoli 50 hektolitrov »Rizling«, belo in rdeče, od 22 do 26 K. — K. BREZNIK, Celje, Dolgopolje ul. 1. 4856

Brusne kamne za kose

(prave italijanske, nepresegajo v dobroti). MODRO GALICO, RAPIJSKO LIČJE, MORSKO TRAVO za modroce v vsaki množini priporočila. **SEVER & KOMP.**, Ljubljana, Wolfova ulica 12. 4811

Rabljene britvice

(Gillete, Merit itd.) se sprejemajo v električno brušenje v drogeriji I. C. KOTAR, Ljubljana, Wolfova ulica 3. — Zunanja naročila hitro in točno! 4099

Meblovano sobo

s popolnoma separiranim vdom ISČE SAMEC v mestu takoj za dobo do 30. junija t. l. Event. prepust majhnega mebliranega stanovanja. Plača do 4000 kron mesečno. — Ponudbe pod »Popolen mir/4914« na upravo »Slov. Naroda«. 4914

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja povodom prerane smrti srčno ljubljenega soproga, očeta itd., gospoda

Antona Sterniša

izrekemo vsem najprisknejšo zahvalo, osobito gg. primariju dr. Kunstu in dr. Zajcu za njih trud, ravnateljstvu in uradništvu Kranjske hranilnice, Zvezni skontistov, tvrdki in uradništvu Alko, ravnateljstvu in uradništvu zav. dr. Jugoslavija, vsem sestanovalcem in darovalcem krasnih vencev in šopkov in končno vsem, kateri so tako mnogobrojno spremlili predragega pokojnika na njega zadnji poti.

V Ljubljani, dne 12. maja 1914.

Globooko žaljuočil ostali.

Zahvala.

Zahvaljujemo se najiskreneje vsem prijateljem, vojaštvu in društvom, ki so nam ob smrti predragega moža, sina, brata in strica

Viktorija P. Masiča

izrazili svoje sožalje, pokojniku s številnimi obiski za časa težke bolezni lajšali trpljenje, njegov spomin počastili z venci, s petjem, z godbo in govorom ob odprtem grobu ter ga v tako obilnem številu spremlili na poti k večnemu počitku.

Selo-Ljubljana, 10. maja 1923.

Rodbini Oražmova in Masičeva.

Prodaja se

auto Puch Type VIII z moderno karoserijo, 6 sed. žen. popolnoma prenovljen, z Bosch-razsvetljavo in starterjem. Naslov pove upr. v. ništvo Slovenskega Naroda. 4971

Na novo došli:

Aparati za antigenično varjenje „ORIGEN“ Elektromotorji 300 V za ljubljansko omrežje **Vojnovič & Cie.** Ljubljana, Dunajska cesta 22. :: Tovarna za kisik Vlt. 6.

Pravkar je izšla NOVA KNJIGA
KSAVER MESKO:

Naše življenje

Cena Din 18.— Po pošti Din 21.—

Narodna knjigarna v Ljubljani,
Prešernova ulica 7.

Razglas.**XV. redni občni zbor**

Kreditnega društva Mestne hranilnice ljubljanske v Ljubljani

se vrši dne 24. maja t. l. ob 3. popoldne v hranilnični posvetovalnici s sledečim dnevnim redom:

- 1.) Čitanje zapisnika o XIV. rednem občnem zboru.
- 2.) Odborovo poročilo o društvenem delovanju v l. 1922.
- 3.) Poročilo računsko-pregledovalne komisije o računskem zaključku za štirinajsto poslovno dobo.
- 4.) Določitev števila odbornikov in njih namestnikov ter volitev teh upravnih organov.
- 5.) Volitev članov računsko-pregledovalne komisije in njih namestnika.
- 6.) Sprememba pravil.
- 7.) Raznoterosti.

Naznanilo.

Naznanim vljudno, da do preselitve v novi lokal, **Selenburgova ulica 1**, sprejemam vsa naročila za čevlje po meri in popravila vsake vrste, ako ravno čevlji niso pri meni kupljeni ali izdelani, v provizoričnih prostorih, to je **POLJANSKI NASIP 40 II. nadst. (stara cukrarna)**, kjer se nahajam z delavnico in zalogo čevljev.

Franc Szantner, Ljubljana,

špecialist za ortopedična in anatomska obuvila in trgovca s čevlji.

Dne 20. maja t. l. bode otvorjeno po popolnoma modernem prenovljenju

termalno kopališče**Toplice pri Novem mestu**

Vulkanično juvenilni vrelci 37—38° naravne toplote. Kopeli neposredno nad vrelci. Najbolj radioaktivne kopeli z najvišjo radioemancijom. Tisoče let znani visoko zdravilni vrelci.

Indikacije: revmatizmus, protogonia, neuralgije (Ischias), ženske bolezni (exsudati), težave pri klimakterium, oslabelost itd.

Glavno poslojpe preurejeno v sanatorij s celoletnim obratom.

Moderni konfort: Centralna kurjava s toplo vodo, v vsaki sobi topla in mrzla voda, električna luč itd. Nova velika garaža. Izborna popolna oskrba. Pošta in telefon v mestu. Cene zmerne.

Postaja **Štrana-Toplice** na progi Ljubljana - Karlovac.

Pojasnila daje ravnateljstvo kopališča.

6008

Orion-Marschner akc. dr.

PRAGA, Kralj. Vinohrady
Češkoslovaška

dobavlja:

čokolado
razne deserte
šumeče bonbone
orientalske sladkornine
kandite
dragée
kekse

Stalna zaloga našega
priznanega blaga
pri firmi

JOSIP VITEK

TRGOVINA S KANDITI

LJUBLJANA :: KREKOV TRG šte. 8.

Iščem opremljeno sobo

z dvema posteljama ali prazno, po možnosti s posebnim vodom in souporabo kopalnice. TAKOJ ali s 1. junijem. Dr. Katičič, sanitetni šef, zdravstveni odsek. 4852

Iščem kompanjona

za že obstoječe industrijsko podjetje radi povečanja obrata. Podjetje je edino te vrste v Jugoslaviji. — Vsi dopisi pod »Industrija 150.000 Din/4857« na upravo »Slov. Naroda«.

Trgovska pomočnica,

izveščana v trgovini z mešanimi blagom, z dobrimi spricavali, ISČE TAKOJSNJE SLUŽBE. Izučena je tudi šivilja. Prevzame na račun tudi manjšo trgovino. — Takojšnje ponudbe se prosijo pod »Trgovska moč 4833« na upravo lista.

Amerikanci pozor!

Prodaja v domači občini srednje modernih valjanih mila s 48 konjskimi silami, konstantna vodna moč, oddaljen 3 km od kolodvoza, sedaj na tedenska mletev 15000 kg, katera se lahko potroji, veliko gospodarsko stanovanjsko poslojpe, skladišča, hlev ter sraven in pol ovala dobre zemlje in lučna električna razsvetljava.

Pripraven tudi za vsako drugo industrijo, kakor mletev dišav, barv, železno industrijo t. l. d.

Cena zmerna.

Naslov pove uprava Sl. Naroda.

30—200 kg
Kelomaz za žel. vozičke
 v sodih od 25—200 kg
Benzol v železnih sodih
Metzlerid à la Klingerit
Gum. maslike
 vedno na zalogi
A. Lampret,
 Ljubljana
 Brekov trg 10. Tel. 247.

Brezkonkurenčno eksportno podjetje

Išče kompanjona po močnatosti s sodelovanjem. Potreben kapital ca. 200.000 Din. Ponudbe pod DOLAR na anončni zavod APOLLO Ljubljana, Stari trg 19, II. nadstropje. 4985

Fran Ravnikar

Ljubljana, Linhartova ulica št. 25.

Stavbeno in umetno tesarstvo, stavbeno mizarstvo, parna žaga in lesna industrija.

Telefon št. 415. Pošt. ček. zavod št. 11.428.

Prevzemanje zgradb, hiš, vil, stolpnih streh, vrtnih utic, balkonov, verand, stopnic, vrat, oken, mrežaste nosilnice za industrijske stavbe, za večje razpette od 12 do 40 m, po mojem sistemu. 4987

Proti visoki nagradi

išče se

MALO STANOVANJE

obstoječe iz ene ali dveh sob in kuhinje za takoj ali v najkrajšem času v Ljubljani. Ponudbe se prosi na upravo Slov. Naroda pod STANOVANJE 4986.

„Pyram“

tvor. kem. proizv. Vel. Kikinda.

Pod imenom „Pyram“ tvornica kemijskih proizvodov, Braća Beneš i drugovi osniva se u Vel. Kikindi (Banat) novo tvorniško preduzeće, koje ovih dana polazi u pogon.

U početku našeg rada proizvodjamo samo „Pyram“ terpeninastu masu za cipele, koja je bila u mirno doba najbolja i najljepšija marka, a kasnije ćemo proizvodjati „Pyram“ masu za poljoprivredno orodje, „Beneš“ robu od voska, „Pyrol“ mazivo za patos, „Pyram“ masu za čišćenje metala, „Pyram“ vazilin za kožu, lak za kožu, „Pyram“ crnilo za kožu, „Pyram“ za poliranje dionova, „Pyram“ Perless Glass i „Pyram“ masu za oružje i. t. d.

Preduzeće će biti glavna cilj, da stari dobar glas Braća Beneš, Bečkih, Temišvarskih i Džurske Tvrdke održa na onakom visokom nivou kakav je bio, da poverenje koje se uživalo ostaje i da u svakom pogledu zadovoljimo potrošače.

Šta je „Pyram“?

Pod imenom „Pyram“ proizvodjamo već 25 godina masu za cipele koja se sastoji od najboljih uvoznih sirovih artiklova sa dodatkom najfinijeg terpenina: ova smeša mekani kožu, konzervira, čini je bezvodnom i nock ostaje sveža. U praksi vidimo veliku potražnju Pyrama jer kod svoje konsistencije sa malom uporabom daje najveću i najbolju svetloću. „Pyram“ masu za cipele se ne suši, na stovarištu je izdržljiv, poleg toga lako se otvara, jer ima svaka kutija svoju pravu patent za otvaranje. „Pyram“ se izrađuje crn, žut, braun, crven, mator (beo) za cipele od laka, proizvodja se u boji; sve gore navedene dobre osobine postaje, te ga možemo slobodno istaći kao najposobniji krem za cipele. 4981

Bremen - Amerika

redna vožnja v Severno in Južno Ameriko z novimi, velikimi parniki. Posebno priporočljive se III kajute s svojo izvrstno prehrano, snago in veliko udobnostjo. Nitra in varna vožnja.

Glavno zastopstvo:

„Severne nemškega Lloyd“ za Slovenijo

ED. TAVČAR

Ljubljana, Miklošičeva cesta 13, (za sodnijo).

Naznanilo preselitve!

Manufakturna trgovina Anton Schuster
Stritarjeva ulica 7
naznanja, da se je preselila

na Mestni trg 25

(nasproti mestnega magistrata)

ter bo vsled na novo urejene trgovine še nadalje prodajala po znižanih cenah.

Nogavice, rokavice!

največja izbira

pri trdki
A. & E. Skaberné, Ljubljana, Metel trg 10.

Vreče,

KABLJENJE IN DOBRO OHRANJENJE — KUPIM.
Jos. BRAHOVEC, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 7. 410

G. F. Jurasek
Ljubljana
Veliki trg 12

Uglašujem ter popravljam glasovirje in harmonije, posebno strokovno in ceno!

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica
Ivan Bricevič, Dunajska c. 10, se priporoča. Izvršitev točna, cene zmerno. 2530

Trboveljski premog in drva

stalno v zalogi vsako množino.
Družba ILIRIJA
LJUBLJANA, Kralja Petra trg 8.
Telefon 220. 2243

Strešno lepenko prvotno

Kontinental (Kontinentaldeppapier) dobavlja takoj v vsaki množini najceneje

Jos. R. Puh, Ljubljana, Gradaška ulica 22. Telefon 513.

Elekrotehnično podjetje.

Izvršuje po zmernih cenah vse naprave za električno luč, pogon, telefone, električna zvonila, naprave strelovodov, popravila itd.
IVAN MIHELČIČ, Lepi pot št. 12, Ljubljana. 3792

Dvokolesa, motorji,

OTROSKI VOZIKI, SIVALNI STROJI, PNEUMATIKA NA DEBELO IN DROBNO POCENI.
„TRIBUNA“, tovarna dvokoles, otroških vozikov in delov. Ljubljana, Karlovska c. 4. 3611

Peter Semko

I. jugoslovanska barvarija, krmarstvo in strojarstvo Ljubljana, Križevniška ulica 7.
Barva lisičje kože, katere izdeluje v najmodernejši garnituri. Prevzema tudi vsa popravila v moderniziranju.

Pozor!

Priporočam vsakovrstne SPORTNE ČEPICE, v vseh oblikah kakor tudi ČEPICE ZA GASILCE in vsa druga društva po najnižjih cenah.
ELIJIJ EBER, Kongresni trg 7. Na debelo! Na drobno! Postrežba točna! 4663

Velika zaloga porcelana.

Emajlirana in luksuzna posoda.

Priporoča se
Ana Kus 3577
Ljubljana, Resljeva cesta 4.

Sanatorij in oddihališče

(Erholungsheim)
dr. Pečnik v Rogaški Slatini — Sečovo.

Da se omogoči pacientom, bolnim na notranjih boleznih, kakor tudi vsem, ki so odpočitka potrebni, pri primernih cenah, izvrstni hrani in krasni legi bivanje in zdravniško zdravljenje. Prospekti gratis. Mastline (Maslinovo) z lešnimi kurami (Lešnikovo), dišne kure, solne kure pozimi in poleti, vodozdravilne, terenske kure, i. t. d., i. t. d.

„Aikadont“

ZOBNA PASTA, USTNA VODA, ZOBNI PRAŠEK.

Dobi se povsod.
Glavna zaloga drogerija
A. KANC, Ljubljana. 2964

Velika zaloga klobukov in slaničnikov se dobi pri

Franc Cerar

druba z o. z. tovarna v St. bu pošta Domžale.

Prevzema se tudi stari klobuki in slaničniki v popravilo pri Kovačevič i. Tršan v Ljubljani, Prešernova ulica št. 5.
Sprejemanje v sredo.
Zaloga v Celju, Gosposka ul. 4.

Elektromonter

samostojen, več vseh v njegovo stroko spadajočih de. dobi takoj stalno mesto v tovarni blizu Ljubljane! Naslov pove upravništvo. 4929

Sobico

za malo pisarno z minimalnimi obiski želim dobiti v bližini južnega kolodvora. Dopisi na upravo Slovenskega pod Solidnost 4957.

Izolacijske plošče 3282
Izolacijski zmes
Geresit in Watproof
Portland cement
Žive apne
Opeko zidno in strešno
Alabaster-gips
Ruberoid, hamburški
Strešno lepenko
Lesni cement (smolo)
Strešni lak
Katrani in karbolinoj
Asfalt naravn in umetni
Bitumen (asfaltni kit)
In druge stavbene potrebščine nudil
LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA
Ljubljana, Bleiweisova cesta št. 18.
Prevzema asfaltiranja in izvrševanje ksilolitnega tiska!

Jajca kupuje

po najvišjih cenah od oddajnih postaj in plača
poti oddajnemu potrdilu in brez odteglaja

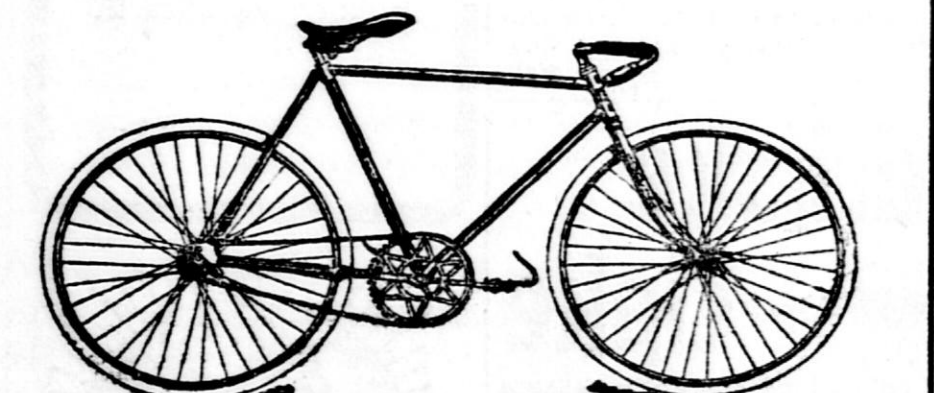
E. Vajda

izvoz jajec, Čakovec, Medjimurje, Jugoslavija.
Brzjav: Vajda, Čakovec. Telef. Interurb. 59, 4, 3.

Putnika

dobro uvedenog kod knjižara, papirnica i trgovaca po celoj Sloveniji traži uz dobru proviziju veletrgovina papira u Zagrebu.

Ponude sa referencijama slati na Poštanski pretnac 34, Zagreb I. 4956

Kolesarji, pozor!

Oglejte si pred nakupom prvovrstna kolesa Puch in Waffenrad

pnevmatiko najboljšie nemške znamke ter vse druge potrebščine po najnižjih cenah pri trdki

IGN. VOK

Ljubljana, Sedna ulica 7.
Podružnica: Novo mesto, Glavni trg 73.

Pt.eksporterji živine!

Da olajšamo eksport žive in zaklane živine iz Jugoslavije v Čehoslovaško, vzdržujemo stalno zastopstvo v Ljubljani po Nakupovalni zadruzi, Dunajska cesta 33 in v Subotici, hotel Beograd, koja zastopstva izdajajo na vse v komisijko prodajo namenjene pošiljke predurje in so eksporterjem z vsemi informacijami etc. na razpolago.
Uvozna in prevozna dovoljenja oskrbi podpisana družba za vse vrste živine in mesa, kakor tudi masti in slanice. Praške tržne cene sporočamo na željo telegrafčno. Kačpne informacije brezplačno.

Deutsche Viehverkehrsgesellschaft für Böhmen, Prag II, Hybernska 40.

Brzjavni naslov: Viehverkehr, Prag.
Transporti: Deutsche Viehverkehrsgesellschaft, Prag—Bubna—Schlachthof.

ter gre tudi na deželo.
Ljubljana
Tržaška c. 45

Feliks Povše

Anton Steiner
mestni tesarski mojster

v Ljubljani

prevzema vsakovrstna tesarska dela, kakor strešne stole, kupole, stolpe, mostove, vrtno ulice itd. Parna žaga z vsemi stroji za obdelovanje lesa. 1141

Albina Bogataj

izdelovalnica perila, Židovska ulica 1, II. nadstr. izdeluje vsakovrstno perilo za dame in gospode po nizkih cenah, ter prevzema naročila oprem za neveste. Strojno vsilvanje motivov in čipk. Srajce za gospode — po meri — 4329

Zastopstvo.

Dunajska tvornica ključalnic in nasadil (Bommerbänder) odda zastopstvo za Kranjsko gospodu, dokazano dobro uvedenemu pri trgovcih z železnino, stavbnih podjetjih itd. Ponudbe na A. Schuller, Wien VI, Wallgasse 39.

Pri nizki ceni!

IGN. ŽARGI, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 3

nudi cenjenim odjemalcem veliko izbiro potrebnih za življenje in krojače. — Damsko, moško, otroško verilo. — Najnovejšje bluze v etaminu. — Površne jopice, majce, kratke nogavice. — Svilene in pletene samoveznice i. t. d. po priznanih nizkih cenah. Na debelo in drobno!

Modni salon Stuchly-Maške

Ljubljana, Židovska ulica 3

Priporoča najnovejšje modele slaničnikov, sojenih klobukov in čepic. Priznana nizke cene.

Zahtevajte ponudbo! Tvarniška zaloga.

Ovojni papir

(papir za pakovanje)
vseh vrst, dalje tiskovni, konceptni, pisarniški, risalni papir i. t. d.

po tvorniški ceni vedno v zalogi.
Glavna zaloga:

ABADIE cigaretnega papirja

A. LAMPRET

LJUBLJANA Krekov trg 10. Telefon 247.

Dražba.

Br. 1503/I. 4959

Uprava Artilerijske radionice Dravske Div. Oblasti v Ljubljani, razpisuje sa br. 1503/I, od 8. februara 1923. godine ustno dražbo za 142 komada stare unutrašnje 1498 komada stare zunanje gume od automobilskih točkova.

Dražba se bude vršila komisijelno na dan 15. maja u 8 sati kod imenovane uprave.

Tačniji podaci su razvidni kod Uprave Artilerijske radionice Dravske Divizijske Oblasti svaki dan od 8 do 12 sati.

Artilerijska rad, Dravske Div. oblasti.

Prager Presse

Znižanje naročnine.

Naročnina na dokazano najrazširjeniji nemški dnevnik v Češko-lovaški Republici in v tujini

Prager Presse

znaha sedaj za Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev mesečno samo za jutranje in večerno izdanje Din 40—; samo jutranje izdanje Din 28—; poedina številka jutranja z večerno Din 180—; številka nedeljsko izdanje z ilustrirano prilogo Din 3—.

Prager Presse prinaša najboljšie in objektivne informacije o dogodkih, trgovskih, finančnih in industrijskih razmerah Male Antante, Srednje Evrope in vseh drugih držav, posreduje vrio in neprestano vzajemne poslovne zveze vsake vrste (iskanje in ponudbe vsakovrstnega blaga) tako da je največji in najuspešnejši oglasnik.

Številke na ogled in ponudbe oglasov brezplačno.

Uprava PRAGER PRESSE, Praga III.

Neodovna 5. (Češko-slovaška Republika.)

Račun poštnege čekovnega urada v Zagrebu 40.156, Ljubljani 20.264.

pri Podružnici Ljubljanske kreditne banke v Mariboru 11.253

Zadnji trenutki judenburških žrtev.

Glavne krivce, ki so bili obtoženi radi upora in protidržavne agitacije med judenburško garnizijo, so takoj izolirali in postavili pred preki sod. Za zagovornika je vojaška oblast določila nekoga odpadnika, ki bi bil lahko vsaj nekaterim rešil življenje, toda podla duša je v svoji brezmejni pokorščini prodala slovensko kri kakor Juda Krista za trideset srebrnikov. Razprava se je začela v torek 14. maja in je trajala dva dni. Vsi obtoženi, zlasti pa Hafner, ki je bil pri ulični borbi ranjen v glavo in je stal pred sodiščem z obvezano glavo, so se vedli med razpravo tako, kakor se spodobi onim, ki jih preganjajo za pravično in sveto stvar. Priče so govorile večinoma v prilog obtožnim, toda ker je bilo jasno, da bo nemško - madžarska tiranija zahtevala ekslemparične žrtve že za to, da dokaže slovenskemu elementu v državi svojo premoč, je bil izid procesa takorekoč že predjudiciran. V sredo popoldne se je bliskoma razširila po mestu vest, da je vojno sodišče obsodilo Hafnerja, Možina, Davtoviča in Stefanoviča na smrt. Kakor težak kamen je legla ta vest na srca vseh, ki so poznali nesrečne žrtve brezobzirnega avstrijskega krvnika kot poštene, značajne in slovenski ideji zveste moške. Značilno je tudi dejstvo, da je vladala velika potrtost celo med mestnim prebivalstvom, med katerim so bili slovenski fantje zelo priljubljeni in ki se je dobro zavedalo, da ta pot vodi v propast v prvi vrsti Avstrijo samo.

Naslednjega dne zgodaj zjutraj je odšel pohodni bataljon brez orožja na vežbališče. Kmalu za njim pa je prihitel kurir poveljstva vojaškega generala s strogim ukazom, da mora bataljon nemudoma nazaj v garnizijo, kjer bo navzoč pri usmrčitvi štirih upornikov. Ko smo se vrnili v mesto, me je poklical k sebi general, ki je hodil razburjen po sobi semintja. Dejal mi je, da mu je znano moje politično naziranje, da mi pa za vselej izbiže iz glave slovanofilske ideje, me hoče poslati v ječo k obsojenim, da se prepričam, kakšne posledice rodi nepokorščina in da čujem iz ust teh upornih duhov njihovo oporoko. Odšel sem z vojnim kuratom J. Novakom v ječo. Težka vrata so se zaprla za nama. Zaskrtal je ključ v ključavnici in ostala sva sama z obsojenci. Vojni kurat je pristopil k njim, da jih pripravi na zadnjo pot. Vsi so bili bodri, kadilo so in razgovarjali. Kakor da bi se ne bilo ničesar zgodilo. Le Davtoviču se je poznalo, da ga je smrt na obsodba stila. Stefanovič je v naglici napisal svoji materi pismo, v katerem ji je govoril: Draga mati! Spočuj, da sem kot kolovodja upornikov obsojen na smrt. Še nekaj trenutkov in preselim se v večnost. Vem, da te bodo avstrijski biriči preganjali zato, ker si rodila takega sina, toda bodi ponosna, da je ta sin umrl za pošteno slovensko stvar. Če nisimo mogli doseči svojega cilja mi, pridejo za nami drugi, ki bodo nadaljevali in dovršili naše delo. Naša kri bo prelila zato, da se bo bolje godilo našim potomcem. Ostali so naju prosili izročiti sorodnikom in znancom po zdrave in sporočiti ženam njihovo zadnjo željo, naj skrbje za svoje otroke in jih odgajajo v narodnem duhu. Možina pa je dejal otoplo: Žal mi je, da moram umreti tako mlad in da ne bom doživel našega vstajenja. Med tem pretresujočim prizorom se je približala strašna odločilna ura. Ob 1. popoldne smo začeli težke korake madžarske straže, značilne kratke ključavnice in mrtvaški zvoni, ki je zapel nekje v bližini svoje srce in dušo rezajočo pesem. Možina se je zganil, pogledal je Davtoviča in pomnil ironično: Čuješ? Še nisimo mrtvi, pa nam že zvone. Odprla so se vrata. Vstopili so do zob oboroženi Madžari in zvezali nesrečnim narodnim mučnikom roke. Zalošten sprevod je krenil skozi mesto na morišče. Za kaze je vojaško poveljstvo izgnalo iz vojašnice in barak vse, kar je moglo stati na nogah. Stari volaki, invalidi, bolni, lahko ranjeni, ki še niso bili popolnoma okrevali, vsi so morali spremljati svoje rojake na mrtvaški poti. Na vežbališču za barakami, kjer se je vršila eksekucija, je sprevod obkolil bataljon oboroženih Madžarov. Slovenski častniki so morali stati v neposredni bližini obsojenih. Toda niti halatlon oborožene sile jim ni zadoštal. Tiranji so se bali izgredov in zato so postavili v ozadju morišča še eno madžarsko stotnjo v polni bojni opremi, da bi v slučaju najmanjšega nemira brez usmiljenja postrelili vse slovenske fante. Slovensko vojaštvo in civilno prebivalstvo je bilo pri pogledu na ta mučen prizor silno potrto. Nemci in Madžari pa so s satanskim zadoščanjem gledali, kako ukinjke njihova moč.

Prvi je prišel na vrsto Davtovič. Sirovak se do zadnjega trenutka ni zavedel in ni hotel verjeti, da bo moral tako mlad v zemljo. Ko je vojaški avditor prečital smrtno obsodbo in sem mu jo ponovil v rod-

nem jeziku, je zadržel, padel pred podpokovnika Metnizta na kolena in zaklical: Kaj moram res umreti? Saj nisem nikomur storil krivice! Čemu me ubijate? Metniztu so se zalesketale solze v oči, položil je nesrečnemu roko na ramo in spregovoril z drhtečim glasom: Vem, da si nedolžen, toda kaj morem storiti jaz? Ni v mojih rokah tvoje življenje. Stotnik Lukešič, ki je sicer dobro razumel njegove besede, pa se je zadržal nanj, češ kaj ima opraviti s tem človekom, ki je zaslužil smrt. Nato je zapovedal poveljniku eksekutivne čete naj hitro izvrši svojo dolžnost. Obsojeni je pokleknil približno se mu je Madžar ki mu je zavezal s črnim robcem oči. S satanskim spačenimi obrazi in škodočelnimi smehljaji so pristopili madžarski krvniki, zarožljali so zatvor, zadolili strel in prva žrtev se je zgrudila okrvavljena na zemljo. Kri Davtoviča je obrizgala okrog stoječe Madžare in zapustila rdeče madeže na belih rokavicah stotnika Lukešiča, kakor da je hotela žrtev pritisniti sama krvniku sramotno pečat. Možina se je pri tem prizoru ironično smehljala. Ko je krvnik poklical drugo žrtev, Stefanoviča, je presekal grobno tišino možat klic »tukaj«. Poveljujoči častnik je zakričal nani, češ naj odgovarja »hier«. Zopet rožljanje zatvorov, zopet salva in drugi mučenik se je zgrudil na tla. Hafner tudi pri tem pogledu ni izgubil svoje neverjetne hladnokrvnosti. S prezirom je vrzel proč dokajeno svačico in se obrnil k svojemu prijatelju, češ, da bi rad pred smrtjo še kadil. Vojni kurat mu je ponudil smodko. Tretji je bil ustreljen Možina. Ko je avditor zaklical njegovo ime, je vrzel na tla dokajeno smodko, prestopil čez obe žrtvi in dejal: ni treba čitati smrtnih obsodb. Brez nje vem, kaj me čaka Bog dai, da bi moja kri rodila stoter sad. Zadnji je prišel na vrsto Hafner. Ko so mu hoteli zavezati oči, je to uslugu hvaležno odklonil, obrnil se je tja, kjer so stali slovenski volaki in zaklical: z Bogom, fantje! S silo so mu krvniki zavezali oči. Toda obsojeni je z energično kretnjo snel robec, segel Metniztu, meni in kuratu v roke in dejal, da umira. toda v popolni zvesti, da bo njegova kri tekla za pravično stvar. Nato se je obrnil k Madžarom in zaklical: dobro streljajte! Ko se je zgrudila četrta žrtev, je navzoči zdravnik konstatiral, da še ni mrtva. Stotnik Lukešič je zapovedal, naj mu pomagajo na oni svet z »milostnim strelom«. Zadelo sta še dva strela, toda zaman. Madžari so bili vsi prepadeni, roke so se jim tresle in niso hoteli več streljati. Mučen prizor je končal nek madžarski častnik.

Po eksekuciji so ostala trupla žrtev pod strogo stražo na morišču. Poveljstvo je ukazalo, da morajo stotinja ukaz greda prepevati, toda nihče se temu ukazu ni pokoril in čule so se le pritaene psovke. Stotnik Lukešič je sporočil o končani eksekuciji generalu, ki je brzojavil na Dunaj. Pravkar izvršena smrtna obsodba. Korporal Hafner je kot junak v življenju tudi junako umrl. Pončič so na tistem skupni skupno grobnico, kamor so med gromom in nevihto položili neustrašne narodne mučnike. Grob so morali popolnoma zravnat z zemljo, da bi nihče ne vedel, kje počivajo trupla ustrlejenih upornikov. Toda že drugi dan je bil na svežem grobu lep venec in mnogo cvetja. Vojno sodišče pa je nadaljevalo svoje delo. Srečen slučaj je nanesel, da je pri sledeči razpravi zagovarjal obtožene dr. Ivanetič, ki je z vso verno bralnik nesrečne slovenske fante. Res se mu je posrečilo rešiti nekaterim življenje. Na smrt sta bila obsojena še Rogelj in Grahovina, ostalim pa je sodišče prisodilo večletno težko ječo. Zadnji dve žrtvi so ustrelili na binkoštno soboto 18. maja. Tudi ta dva sta se vedla ves čas zelo hladnokrvno. Komaj je bil končan proces, je prišla iz kabinete pisarne brzojavka, da se ne sme nikogar več ustreliti. Očitno je avstrijska vlada že tedaj čutila, da se bliža njen konec. Nekateri domnevali, da je bila ta brzojavka sprejeta že tekom procesa, da pa jo je rešeniral utajil in tako sam zakrivil prelivanje slovenske krvi. Kmalu potem so se uprli slovenski fantje 7. lovškega bataljona v Muravi, kjer je padel kot žrtev Boštjan Ulin, čigar truplo že počiva v domači zemlji. Za njimi se je uprl 97. pešpolk v Radkoni, kjer je izgubilo življenje devet slovenskih fantov. Ti upori so bili odmev judenburških dogodkov in žrtve, ki jih te dni prepeljemo k večnemu počitku v domačo zemljo. So nekak obmejni kamen med našim robstvom in svobodo. Šest mladih fantov je z življenjem pripomoglo svojemu narodu, da je zlomil sužnje okove. Ni jim bilo sojeno zreti vznajaločega solnca svojebode, ker so morali za svojo zvestobo narodu in domovini prežgodaj v zemljo. Naj jim bo ohranjen med nami večni spomin!

KAVKE IN FORMULE.

Po naši deželi je zavlada velika razburjenost. Lastovske so se tudi letos pravočasno povrnil iz južnih krajev, da nam oznanijo veselo pomlad, toda pozimi se je razplodilo v podstrešjih vaških kozolcev in cerkvenih zvonikov toliko črnih kavk, da so zatemnile solnce in ugonobile mladane vse znanilke vstajajoče narave. Javnost je huda na te kavke in listi vabijo lovce, naj se v obilnem številu udeležijo lova na črne sovražnike pomladanskega prebujenja. Pa je to ogorčenje dokaj neumestno in nima nobene prave podlage, ker se je zadeva vršila v preteklosti in je o zvoneh po toči splošno znano, da ne prinaša pobitemu žitu nobene koristi. Zato ni upravičeno začudenje, ki se je polastilo mnogih naših rojakov, ko so sivi oblaki pokrili modro nebo in je začel naletavati sneg. Nože občinstva drse po zopni brozi in uradni vremenski poročilo iz Rima trdi, da so bile nepričakovane padavine posebno obilne na Hrvatskem in v Sloveniji ter da bo v teh krajih nebo še dolgo oblačno. Naše ljudstvo je za take izredne pojave v naravi silno dovzeto in občutljivo, in zategadelj ni čudno, če zgoščene zračne atmosfere znatno vpliva tudi na politično atmosfero.

Pravijo, da je ta napeta kakor struna na loku in če se nebo pravočasno ne zjasni, tudi lahko poči. Dkor pa pozna to struno, ki je ni težko oviti deseterkrat okrog palca, ne verjame tem pravilicam in gre mirno svojo pot. Tisti kraji naše skupne domovine, ki nimajo kozolcev in so cerve tako trdno zidane, da kavke nimajo kje valiti in gojiti svoje zarode, se jeze na naše podnebe in pravijo, da bi bilo dobro pustiti nas na cedilu, ker da je nevarnost, da se kavke preselijo tudi tja. Pravijo, da je telo bolno, in da bo treba ude, ki jih je zadela kap, odrezati, drugače, da telo ne ozdravi. Končno nam na tistem celo svetujemo, naj se ravnamo po geslu: »Svoji k svojim!« in naj se obrnemo v svojem ogorčenju vspricho slabega vremena tja, od koder so priletele kavke.

Ta jeza je docela v redu v kolikor se tiče dejanskih razmer, ji ni mogoče ničesar očitati. Kar je res, je res. Vreme je pri nas v primeri z drugimi deželami v zadnjem času zelo slabo; vendar pa bi bilo še prežgodaj obupati zlasti, ker smo živeli že pod bolj črnimi oblaki, pa nismo izgubili poguma in nade, da bo veter iz naših gorskih krajev razčistil oblačno nebo. Ne glede na to dejstvo pa moramo odločno izpodbijati stvarno stran te upravičene jeze glede zastale pomladi. Ljudstvo pri nas res ne pozna razlike med škodljivimi in koristnimi vrstami ptic, pa to je posledica nezadostne pouka v prirodoslovju, ki jo bo mogoče sčasoma odstraniti. Lovci, ki jih predmoro za naše razmere čedno število, so napovedali že sedaj kavkam boj in nevarnost, da se preselijo tudi na jug, ni bogve kako velika. Bomo obračunali sami z njimi in če so letos zvrle zvezda na podstrešju, zato še ni treba podreti hiše, kajti sicer prihodnje leto ne bomo imeli kje stanovati. Tudi ude odrezati bi bilo nes pametno, kajti jih ni zadel mrtvoud, marveč se upirajo samo zato, ker so služili prej drugemu telesu, ki jim ni dajalo tolike prostosti. Če bi jih odrezali, bi brezdvoma usahnili pa tudi telo bi občutilo znatne bolečine. Glavobol in omotica bi utegnile oslabiliti njegove moči. Zlasti pa je treba naglašati, da ni so bolni v celoti in zato jih bo mogoče z dobrim receptom ozdraviti brez škodljive in nevarne operacije. Toliko, kar se tiče kavk.

Pod prevelikim pritiskom zračne atmosfere na ljudi kaj radi začno halucimirati. Tako se je zgodilo to pot tudi pri nas. Od dolgega časa in prenapetih živcev so prišli do zaključka, da naša državna formula SHS ni popolnoma v redu, ter da jo bo treba s stališča gospodarskih in političnih ozirov temeljito pregledati in pretehtati. Pravijo, da nikakor ne gre, da bi bili trile enako močni elementi zvezani na tako nezasiščen način. Tudi menijo mnogi, da formula ni popolna, ker da je beograjski kemik utajil njeno bistvo. Baje, da ni točno opredelil, v kakšnem razmerju se vežejo med seboj elementi in da bi bil moral pravzaprav napisati sormulo bolj razločno, nekako takole: S₁ H₂ S₃. Če bi to bil napisal tako, da bi mu ne zametil, ker da visoko spoštujemo resnico. Sedaj pa ta pctorjena formula ne zasluži nobenega nsmilenja in tudi pravna pomoč bi je ne mogla rešiti pred razpadom. Nezaslišana obstoj v tem, da sta elementa H in S tako pičlo zastopana, kar docela nasprotuje fizičnim zakonom in elementarnim pomom o ravnotežju. Vspricho eminentne važnosti je treba formulo nemudoma revidirati, da se še pravočasno prepreči eksplozija. V to svrhu se čuiejo različni glasovi. Nekateri smatrajo, da bo najbolj primerno, če neopredeljeno formulo razčlenimo na njene sestavne dele. S — vojaški in carinski kor-

don, H — kot gospodarska vada na političnem trnku in S — kot osamljena devica, ki je vsem na razpolago, naj bi bil en način sanacije naših političnih razmer. Drugi bolj zmerni in resni možje menijo, da drž formula že radi izredne zunanjosti in simetrije zasluži, da jo obdržimo tudi v bodoče. Da bo pa simetrija v vseh ozirih popolna, naj se glasi formula o dslej: S₁ H₂ S₃. S tem bi bilo rešeno glavno vprašanje prevelike obteženosti krajnega elementa, ki je krivda, da je državni mehanizem podoben nihalu stenske ure. Zvesti pristajši narodnega in državnega edinstva pa trdijo, da bo formula res predstavljala enotno državo šele tedaj, če njen smisel nekoliko razegnemo, recimo — kraljevina Srbija v prijaletskih stikih z antanto, slovečanska republika Hrvatska pod zaščito Društva narodov, neodvisna Bosna in Hercegovina pod protektoratom angorške narodne skupšine in avtonomna Slovenija pod krivo palico, poslano iz Rima. To da je edina možnost ohraniti državno edinstvo. Potemtakem bi se naša državna formula znatno raztegnila in v tem oziru bi tekmovali z drugo državo, ki ima tudi svojo formulo in se glasi: RSFSR. Kajti naša bi bila na elementih še bolj bogata, pisati bi morali: AMHSSTBI (Avstrija, Madžarska, SHS, Turčija, Bolgarija, Italija) kar bi sicer nekoliko motilo poštni in brozavni promet, zato pa bi bilo silno moderno.

Ker pa živimo v dobi, ko je avtoriteta proporcionalno odvisna od števila obratov jezika v ustih, se še nobeno mnenje glede državne formule ni moglo uveljaviti. Stara, o kateri trdijo strokovnjaki in kompetentni formalisti, da je še najbolj primerna, ker je kratka in nima nobenih posebnih znakov, naši javnosti ni več všeč. Zato je v velikem obsegu razpisana natečaj za iznajdbo nove in ob slabem vremenu je to opravilo zelo dobrodošlo. Kdo bo dosegel v tem tekmovalstvu prvenstvo, še ni znano in tudi prokovanje bi ne bilo umestno, vendar pa lahko že vnaprej omenimo, da se bo dotični, ki bi vsaj nekoliko raztegnil dosedanje formulo našega skupnega življenja, močno zameril vsem trafikam in državnim uradom. Poleg tega pa ni izključena možnost, da se namreč polavi odnekod nepričakovan tekmovalce, ki nam bo zmešal vse štrene in ondesel izpred nosa prvo nagrado. Formul je več in kaj če bi nepoklicana roka napisala na naš državni grb in trafike: MMTU, kar bi pomenilo Mene Mene Tekel Ufarsin, alj po domače povedano: Prečeto, prečeto, pretehtano in razbito. To bi bila seveda presneto kočljiva zadeva in zato je najbolj pametno, če takoj prenehamo s tem nepotrebnim iskanjem formule.

Julijska krajina.

Društveni tečaj »Zveze prosvetnih društev« v Gorici se je vršil 29. pr. m. Odposlancem so se nudila praktična navodila za društveno delovanje. Tečaj je otvoril predsednik Zveze g. dr. Jurj Bačar, ki je tudi predaval o pomenu prosvetne organizacije. Jurist g. Pavlin je govoril obširno o upravi prosvetnih društev, o petju in glasi bi poročal J. Trošt, o dramatik pa g. V. Kluder. Tečaj je bil zelo živahen, kar obeta uspešno poslovanje društev, da bodo prepevala in ugodno reševala svoje številne naloge.

Nacionalizacija škocijanske jame. Italijansko planinsko društvo si je prilastilo škocijansko jamo. V deželi brezpravnosti ka slovensko prebivalstvo je bilo Italijanom seveda lahko to doseči, ali vendar poročajo, kako hrabro in vstrajno, z narodnim ponosom se je borila »L' Alpina delle Giulie« za pridobitev škocijanske jame. V nedeljo je bil tla velik izlet, prišlo je okoli 5000 oseb, to je bila demonstracija proti Slovincem, katerim treba pokazati, da povsodi, tudi v kraških jamah, gospoduje edino Italijani. Navzoči so bili pri slovenski otvoritvi zastopniki vseh oblasti, fašisti, narodna milica itd.

Italijanska imena slovenskih občin. V advokskem sodnem okraju: Podkraj se imenuje Podicraj del Piro, Erzel je Ersel in Monte, Planina in Podraga sta ostali pri svojih starih imenih, Vipava je Vipacri. Col je Zolla, Vrhnjopolje se imenuje Verpogiano, Slap je Slappe Zorzi, Šturje so Sturje delle Fusine, Vrabče so Monte Ura-bice, Lože so Lose, Budanje Budagne, St. Vid je San Vito di Vipacco. Na Goriškem in Istri je imel že pod slavno raznarodovalno Avstrijo vsak slovenski kotiček tudi italijansko ime. Za to so skrbeli poleg italijanskega časopisja c. in kr. uradi, posebno so se odlikovale v tem oziru davkarje. Italijani nočejo razumeti, da je avstrijska vlada poitalijancjevala naša krajevna imena (za obstoj trozveze je storila kar so hoteli Italijani), marveč kriče, da so stara krajevna imena pa da smo mi po njih napravili svoja. Narobe svet! Italijanski strokovnjaki so pridržali povečnoma

že avstrijske spakedranke, nekatera imena pa so si prikrojili čisto po svoje. Navesti hočemo le značilnejše preuredbe: Dolina pri Trstu zveni približno tako italijansko kakor Planina, toda slednja, ki je pridržala svoje prvotno ime, je daleč proč od italijanskega Trsta, Dolina pa je blizu, in ker mora biti okoli Trsta vse italijansko je dobila slovenska Dolina prečudno italijansko ime San Dorlago della Valle. Za Podgoro pri Gorici se je nasvetovalo dolgo časa, da naj se obdrži staro ime, ker Podgora je navedena tisočkrat v italijanskih poročilih s fronte in vsa Italija ve, kaj je bila pa njo Podgora in kje stoji ta kraj. Toda ker je preveč čisto slovensko to ime, je moralo izginiti in napravili so prostor nazivu Piedimonte del Calvaria. Prepričani pa smo, da bodo po vsej Italiji kljub učenjaški prekrstitvi še nadalje govorili o Podgori sedaj in tudi v prihodnjih rodovih. Na Banjšicah so bili hudi boji. Zato pa so dobile Bate ime Battaglia della Bansizza. Bate so smatrali učenjaki za italijansko besedo in napravili so iz nje »battaglio«. Na Krasu je Naklo postalo Nacla San Maurizio, Štjak je S. Giacomo in Colle, Nabrežina je Aurisina, Sela so Sela delle Trincee, v Pliskovcih na Krasu je nekdo na nekem drevesu rastle mali božja, o čemer se je svoj čas mnogo govorilo in pisalo. Pobožni Italijani so to ovekovčili z imenom Pliscovizza della Madonna.

Razgled po slovenskem svetu.

Praznovanje 3. maja na Poljskem. Ob priliki obletnice poljske konstitucije so se vršile po celi državi velike manifestacije. Posebno impozantno je praznovala ta zgodovinska dan Varšava, kjer so državni funkcijonari, kulturni in javni delavci, društva in razne korporacije tekmoval s prostim ljudstvom, kdo bo na lepši način pokazal svoje ljubezen do svobodne domovine. Proslave narodnega praznika se je udeležil tudi maršal Foch. Prezident republike je na predlog ministrskega sveta odlikoval na ta dan mnogo zaslužnih mož z raznimi redovi poljske države, kakor redom »Preporoda Poljske« in viteškega križa z zvezdo II., III., IV. in V. stopnje. Odlikovanje je bilo več sto oseb. Maršal Foch pa je v imenu svoje vlade poklonil visoka francoska odlikovanja poljskim vojaškim dostojanstvenikom in nekaterim civilnim osebam. V odgovor na to je maršal Pilsudski odlikoval z redom »Virtuti Militari« nekaj višjih francoskih častnikov. Sploh je bil ta dan posevečen poleg narodne in državne dele tudi poljsko-francoskem pobratimstvu.

Romunski učenjak na praški univerzi. Te dni pride na Karlovo univerzo v Pragi znanj romunski učenjak, profesor zgodovine na bucareštski univerzi dr. Nicolai Jorga, ki bo predaval o zelo zanimivih problemih, kakor n. pr. o Husitih, o hristiskem gibanju v Romuniji, o vlogi hrististva v ljudskem gibanju srednjega veka, o češki trgovini in znanosti na romunskih vseh v 15. stoletju. Prof. Jorga je moderen zgodovinar zlasti v tem oziru, ker se njegova dela tičejo vseh plati zgodovinskega razvoja in razvoja kulture v najširšem pomenu besede. Med znanstveniki je znan zlasti po dveh obsežnih delih v nemškem jeziku in sicer »Geschichte des rumänischen Volkes« in »Geschichte des rumänischen Reiches«. Toda to je le odomek njegovega ogromnega znanstvenega delovanja. Kako velike zasluge si je pridobil ta učenjak na znanstvenem polju, priča publikacija »Activitatea istorica a lui Nicolae Jorga«, ki jo je izdal njegov učenec Metes ob priliki petdesetletnice profesorovega rojstva. Seznam njegovih zgodovinskih spisov obsega v tej publikaciji 28 strani. Poleg zgodovinskih del pa je spisal tudi znamenite razprave o romunski literaturi in znanstveni zgodovini in sicer »Istoria literaturii române in secolul al XVIII-lea« in »Histoire de l'art roumaine aueleune«. Prof. Jorga pa ni samo učenjak, marveč je tudi odlični politik in velik prijatelj češkega naroda. On je načelnik romunske narodno-demokratske stranke, ki je idejno sorodna nekdanji ljudski stranki prezidenta Masaryka. Češki znanstveniki krogi pozdravljajo njegov prhod na praško univerzo, ker vidijo v tem začetek kulturnega zblizanja med obema narodoma.

BUDDHA

AKO PIJEŠ BUDDHA ČAJ

VŽIVAJ SE NA ZEMLJI RAJI

TRADE MARK

PALMA

kaučuk potpetnike in potplate

Prednosti!

Ceneje in znatno trajnije nego od kože Varstvo proti vlagi i mrazu

PERILO ZA DOJENČKE

A. & E. SKABERNE LJUBLJANA

FCUČEK & CO

WHINCE PTUJ

PERILO ZA DOJENČKE

A. & E. SKABERNE LJUBLJANA

Lisičje kože

ter vseh vrst divjačine sprejme v stroj, barvo in izdelavo:

Krznarstvo L. ROT, Ljubljana, Gradišče št. 7.

Zaloga kožuhoine! Moderniziranje kožuhoine!

Šentjanški premog

vseh vrst in vsake množine nudi po zmernih cenah za promptno dobavo

Sentjanški premogovnik

And. Jakil, Krmelj, Dolenjsko.

Prodajni urad v Ljubljani, Krekov trg št. 10.

Inserirajte v „Slovenskem Narodu“

Jamski les

smrekovi ali jelkovi od 10 cm debeline na tankem koncu in od 3 m dolžine naprej kupi vsako množino franco vagon kranjskih postaj: Sentjanski prometnik, Krmelj, Dolenjsko. 4157

Amerikanske zapuščine

naših državljanov, kakor tudi vse druge zadeve z ameriškimi oblastmi rešuje z uspehom najhitreje in najceneje

UNIVERZAL

obl. konc. prometna pisarna v Mariboru Aleksandrova cesta 23. Dajemo tudi v madžarskem in vseh drugih evropskih jezikih.

Medjimurski konji!

Polteški in čisto težki konji in kobile za vprego in odgoj za gospodarstva in tovarne stoji stalno za prodajo pod najkulantnejšimi pogoji pri

E. VAJDA, veletrgovina s konji, ČAKOVEC, Medjimurje, Jugoslavija.

Brzjavlj: Vajda, Čakovec. Telefon interurban 59, 4.

HIŠA

na prometnem kraju v Ljubljani, v kateri je bila vedno znana gostilna, z velikim salonom, vrhom, hlevom in gostilniškim inventarjem. SE PRODA PO UGODNI CENI. — Informacije se dobe v pisarni odvetnika dr. Dinko Puca, Beethovnova ulica 15, pisarno ali ustmeno. 4871

Pozor!

Originalna NOVA PUHOVA DVOKOLESA s torpedom in dobro pnevmatiko po Din 1900. — Več najnovejših MOTORJEV, novih in rabljenih in različnih OTROŠKIH VOZIČKOV SE POCENI PRODA. „TRIBUNA“, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 3916

Kmetovalci!

Pokladajte živini pristne

lanene tropine

kateri vsebujejo trikrat toliko beljakovine in dvakrat toliko maščobe kakor pšenični otrobi.

Dobi se pri

„Oljarna Medvode“ Medić, Rakovec & Zankl d. o. o. z.

v Ljubljani. 4826

Brez lis, ne vlečejo na črno ali modro čisto bela

izdelujem pod jamstvom

„VITRUM“ Novi-SAD III, Futoški put 48

OGLEDALA

BRUSENJE STEKLA

Knjigovodja

Cehoslovak, izvežban, samostojen delavec v pivovarniški, cikorijski, mlinški in drugi stroji, ki deluje že več časa v zemljoradniških družbah na Češkem, govori češki, slovenski in nemški, razume hrvaški in francoski jezik želi primernega mesta v Jugoslaviji. Je oženjen, 28 let star. Ponudbe na upravo Slovenskega Naroda pod Takoj ali pozneje 4702.

Zdraviliško kopališče Gleichenberg

Avstrija (Štajersko), postaja Feldbach. Sezona: Maj—oktober. Zdravi katere, nadoho, emphysem, bolezni srca i. t. d. Dobra prehrana. Znamenita zdravilna vrelca: Konstantin in Ema. Pojasnila in prospekte daje

zdraviliška komisija Gleichenberg.

L'UNION

francoška zavarovalna družba v Parizu osnovana leta 1828. Skupna glavica 400 milijonov frankov. Prevzema vse vrste požarna in življenjska zavarovanja. Pojasnila daje vsi krajevni zastopniki in Generalno zastopstvo za Slovenijo „NEXIDA“, mednarodna eksportna in importna družba z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 33. Agilne zastopnike sprejemamo pod ugodnimi pogoji!

Theodolite, tachymetre, nivelacijske instrumente, planimetre, pantografe, nivoelne in trasirne letve, merilne trakove, libele, logaritmi, računalni, šablone za pismo, trikotila, prisma, druga precizna merila. 3284

Risalne orodja, risalni stolovi. Aparate za svetlobo, svetlobne, prozorne in druge tehniške papirje ima stalno v zalogi.

Viljem Sequardt

delavnica za precizno mehaniko Ljubljana, Štefanova ulica 4 (na dvorišču). Vsa v stroko spadajoča popravila se izvrše točno in solidno!

Cement!

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

„Croatia“ tvornice portlandcimenta d. d. Pedsused-Zagreb

Beočinske fabrike cementa akc. d. Beočin, Ljubljana, Beethovnova ulica številka 9.

Dirigenta

vsestransko verziranega, z dobrimi zvezami, išče bančni zavod za svojo podružnico v Ljubljani. Ponudbe s prva referencami na upravo Slov. Naroda pod šifro „AGILNOST 4935.

DOBAVLJAMO

odmah uz dnevne cijene sa skladišta Zagreb

SVE STROJEVE I ALAT

za stolare, tvornice pokućstva, kolare i pilane, za bravare, mehanikare i radionice za popravke, za limare, tvornice limenih i kovinskih predmeta. Bogato skladište transmisij, sirovinljivih in benzin-motora, kao i uredjaje za svariti i bijele kovine.

ALAT I STROJEVI ZAGREB
dion. dr. KARL JETZBACHER Vreška ulica broj 25

Lastne hladilne naprave.

Lastna prodajna mesta v najvećih tržištih inozemstva.

Vstreljeno d'vjačino

srne, divje koze, divje prešiče, zajce, fazane, jerebice, kljunače, divje race

kupuje

vsak čas in vsako množino po najvišjih cenah od oddajnih postaj

E. VAJDA

veletrgovina z divjačino

ČAKOVEC, Medjimurje, Jugoslavija.

Telefon interurb. št. 59, 4, 3. Brzjavlj: Vajda Čakovec.

Večje love prevzamemo potom naših organov od lovišč. Soliden in točen obračun. 3930

Obleke za birmance

v vseh velikostih in barvah

Pri pismenem naročilu zadostuje navedba starosti. Največja izbira pri tvrdki DRAGO SCHWAB, manufaktura, moda, konfekcija. 4482

Ljubljana, Dvorci trg 3.

Lokomobile vseh velikosti najmoderneje konstrukcije, parne žage, kompletne naprave, polnojarmeniki, krožne žage i. t. d., remsheldske orodje, vse orodje za obdelavo lesa, parne mlatilnice, poljedelski stroji in orodje, jeklene vile za gnoj i. t. d., tiri za poljske železnice, 600 mm razdalje, kompletne, s prekućnimi vozički, tračnice za stavbene namene in industrijski tiri, pilnove in varilne cevi, črne in pocinkane, stavbeno in konstrukcijsko železo, pločevino, črno in pocinkano dobavlja tako po konkurenćni ceni s skladišta Maribor.

Jugoslovansko importno in eksportno podjetje, Maribor.

Trubarjeva ulica številka 4. Telefon interurban 82. 4711

Ferrostaal d. d., Zagreb,

Wilsonov trg 7.

Ponuja: ves potreben v SHS ležeči material za ozkotirne in normalne železnice n. pr. tračnice, spojnice, vijaki, žebli, vozički vsake oblike in za vsako svrhu, njih deli, lokomotive, potem pločevino, kovino za ležaje, vse stavbeno železo, jeklo vsake vrste. Zastopnik za Slovenijo:

Fran Hočevar, Ljubljana, Miklošičeva 3b.

Parcele za fabrike ili industrije

u Novom Sadu kraj željezničke pruge i domova. Za fabriku ili drvnu sposobna veća mesta.

Jedno eventualno sa drv rom na prodaju.

Poblize kod LJUDEVITA REINERA, drvotrzca, Novi Sad. 3572

VODNETURBINE

najveće tvorilnosti, dobrote in cenenosti.

Pat. preciz. regulatorji

TRANSMISIJE

Stroji za izdelovanje lesenine, celuloze in papirja. Specialna tvornica svetovnog slovesa

I. M. VOITH

St. Pölten, Austrija. Heidenheim, Würtemberg. Pisarna: WIEN, IV. Argentinierstr. 24.

SLAVENSKA BANKA D. D., ZAGREB.

PODRUZNICA:

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 24.

Delniška glavica in rezerve Din 50.000.000.—. Vloge čez Din 125.000.000.—.

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Sibenik, Šabac, Velikovec, Vršac.

Ekpoziture:

Rogaška Slatina (sezonska), Skofja Loka.

Agencije:

Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

Afilijacije:

Slovenska banka, Ljubljana, Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split, Balkan Bank r. t., Budapest, Vaozi utca 35, Bankhaus Milan Robert Alexander, Wien I. Augustinerstrasse 8.

Izvršuje vse bančne posle najkulantnije.

Originalne tvorničke cijene samona veliko

LIBERTAS d. d.,
ZAGREB, Zrinski trg 15.

Štofova
hladovine (Hosenzug)
platna zafira i ostale
manufakturne
robe

Nalvebe
tvorničko
klijunite